

INSTYTUT TURYSTYKI

ADEKWATNOŚĆ ZAWODÓW HOTELARSKO-
TURYSTYCZNYCH ORAZ GASTRONOMICZNYCH
DO POTRZEB RYNKU PRACY, WEDŁUG
WOJEWÓDZKICH WŁADZ OŚWIATOWYCH

dr Hanna BORNE-FALENCIK

Warszawa, luty 1994

854
BIBLIOTEKA IT
Archiwum Prac
Naukowo-Badawczych

A-1443

Praca została zlecona przez Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki.

SPIS TREŚCI

	str.
I. Cel, przedmiot, metoda i zakres pracy	1
II. Stan średniego szkolnictwa zawodowego turystyczno-hotelarsko-gastronomicznego kształcącego w trybie nauczania dziennego	3
III. Skala zapotrzebowania rynku pracy na zawody hotelarsko-turystyczne oraz gastronomiczne (ostatnie dwa lata)	6
IV. Plany i zamierzenia w stosunku do zawodów związanych z branżą turystyczną	11
V. Współpraca Kuratoriów Oświaty z Wojewódzkimi Urzędami Pracy oraz Rejonowymi Biurami Pracy	18
VI. Główne kierunki polityki oświatowej dotyczącej kształcenia zawodowego	20
VII. Charakterystyka województw	22

I. CEL, PRZEDMIOT, METODA I ZAKRES PRACY

Do najważniejszych problemów w Polsce należy wysokie bezrobocie. Ostatnio coraz częściej mówi się o aktywizacji turystycznej regionów jako jednym z działań zmierzających do zmniejszenia skali tego problemu. Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki włączył się w tok tych działań, zlecając m.in. Instytutowi Turystyki niniejszą pracę.

Uzyskane informacje będą skorelowane z danymi dotyczącymi zapotrzebowania na kadry dla turystyki w poszczególnych województwach na bazie danych uzyskanych z poszczególnych Rejonowych Biur Pracy w Polsce (oddzielne badania).

Dane pomogą władzom wojewódzkim w formułowaniu i prowadzeniu polityki rozwoju turystyki z uwzględnieniem specjalistycznego przygotowania kadr tej branży, a w konsekwencji zwalczaniu bezrobocia. Będą również stanowiły pomoc przy formułowaniu takich działań przez UKFiT.

Celem pracy jest analiza zawodów związanych z branżą turystyczną kształconych w średnich szkołach zawodowych do potrzeb rynku pracy, rozpatrywana także z punktu widzenia poszczególnych województw.

Przedmiotem badań są Kuratoria Oświaty, a w nich Wydziały Kształcenia Zawodowego.

W realizacji tematu posłużono się metodą ankiety pocztowej. Została ona wysłana do wszystkich 49 Kuratoriów Oświaty. Odpowiedzi uzyskano od 35 instytucji. Rozesłana ankietę składała się z 10 rozbudowanych pytań, w części skategoryzowanych, w części otwartych. Koncentrowała się głównie na problematyce związanej: z zapotrzebowaniem rynku pracy na zawody hotelarskie, turystyczne oraz gastronomiczne w ciągu ostatnich dwóch lat, także przyszłych planach i zamierzeniach z tym związanych;

ze strukturą kształcenia omawianych zawodów i wdrażaniu nowych dokumentacji programowych do szkół hotelarsko-turystycznych; pytaniem o charakter współpracy z Wojewódzkimi Urzędami Pracy i Rejonowymi Biurami Pracy; także o podstawowe cele polityki oświatowej dotyczącej kształcenia zawodowego, uwzględniając w tym edukację dla zawodów związanych z branżą turystyczną.

II. STAN SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO TURYSTYCZNO-HOTELARSKO- -GASTRONOMICZNEGO KSZTAŁCĄCEGO W TRYBIE NAUCZANIA DZIENNEGO

Na terenie Polski w bieżącym roku szkolnym 1993/1994 działa 85 szkół kształcących kadry dla potrzeb turystyki i hotelarstwa, w tym:

- 57 placówek zlokalizowanych jest w publicznych Zespołach Szkół Zawodowych,
- 26 to niepubliczne ośrodki edukacyjne,
- najwięcej szkół publicznych zlokalizowanych jest w województwach: katowickim (6), gdańskim (4), olsztyńskim (4), szczecińskim (3), bielskim (3),
- najwięcej szkół niepublicznych posiada województwo warszawskie (6), potem poznańskie (3),
- w 35 województwach funkcjonują średnie publiczne i niepubliczne szkoły hotelarsko-turystyczne, w 14 województwach jest ich brak,
- ogółem najwięcej szkół zlokalizowanych jest w województwach: katowickim (8 ogółem, w tym 2 niepubliczne), warszawskim (7 ogółem, w tym 6 niepublicznych), bielskim (5 ogółem, w tym 2 niepubliczne), olsztyńskim (5 ogółem, w tym 1 niepubliczna), szczecińskim (5 ogółem, w tym 2 niepubliczne),
- najmniej szkół hotelarsko-turystycznych, czyli po jednej posiada 15 województw.

W 35 województwach (bowiem tyle Kuratoriów Oświaty wzięło udział w badaniach) funkcjonuje 152 Zespoły Szkół Zawodowych, które kształcą w zawodach gastronomicznych, w tym:

- 145 placówek to szkoły publiczne,
- 7 to niepubliczne ośrodki edukacyjne,

Stan średnich szkół zawodowych kształcących w trybie nauczania dziennego w zawodach hotelarsko-turystycznych oraz gastronomicznych

Tab. nr 1

Województwa	Ogółem szkoły hotel.- -turyst.	szkoły średnie publ. hotel.-tur.	średnie szk.nie- publiczne hotel.-tur.	szkoły gastronom. publiczne	szkoły gastronom. niepubliczne
bialsko-podlaskie	nie posiada szkół hot.-turyst.			1	-
białostockie	1	-	1	7	1
bielskie	5	3	2	7	-
bydgoskie	1	-	1	brak danych	
chełmskie	nie posiada szkół hot.-turyst.			brak danych	
ciechanowskie	nie posiada szkół hot.-turyst.			5	-
częstochowskie	2	2	-	1	-
elbląskie	2	2	-	3	-
gdańskie	4	4	-	brak danych	
gorzowskie	2	2	-	4	-
jeleniogórskie	1	1	-	5	-
kaliskie	nie posiada szkół hot.-turyst.				
katowickie	8	6	2	5	-
kieleckie	1	1	-	brak danych	
konińskie	1	1	-	2	-
koszalińskie	2	2	-	3	-
krakowskie	3	2	1	6	-
krośnieńskie	1	1	-	6	-
legnickie	1	1	-	brak danych	
leszczyńskie	nie posiada szkół hot.-turyst.			brak danych	
lublińskie	1	1	-	brak danych	
łomżyńskie	nie posiada szkół hot.-turyst.			brak danych	
łódzkie	2	1	1	1	1
nowosądeckie	2	1	1	6	1
olsztyńskie	5	4	1	4	-
opolskie	1	1	-	6	-
ostrołęckie	nie posiada szkół hot.-turyst.			brak danych	
pilskie	nie posiada szkół hot.-turyst.			brak danych	
piotrkowskie	nie posiada szkół hot.-turyst.			1	-
płockie	3	2	1	5	1
poznańskie	4	1	3	7	1
przemyskie	1	1	-	brak danych	
radomskie	2	2	-	1	-
rzeszowskie	2	2	-	2	-
siedleckie	1	1	-	2	-
sieradzkie	nie posiada szkół hot.-turyst.			1	-
skierniewickie	nie posiada szkół hot.-turyst.			brak danych	
słupskie	1	1	-	6	-
suwalskie	nie posiada szkół hot.-turyst.			brak danych	
szczecińskie	5	3	2	6	1
tarnobrzeskie	nie posiada szkół hot.-turyst.			brak danych	
tarnowskie	nie posiada szkół hot.-turyst.			5	-
toruńskie	1	1	-	2	-
wałbrzyskie	2	2	-	10	-
włocławskie	2	-	2	2	-
wrocławskie	4	2	2	7	1
warszawskie	7	1	6	4	-
zamojskie	1	1	-	2	-
zielonogórskie	1	1	-	5	-

Źródło: badania własne

- najwięcej szkół zlokalizowanych jest w województwach: wałbrzyskim (10 ogółem, wszystkie publiczne), wrocławskim (8 ogółem, w tym (1 niepubliczna), poznańskim (8 ogółem, w tym 1 niepubliczna), białostockim (8 ogółem, w tym 1 niepubliczna), bielskim (7 ogółem, wszystkie publiczne), nowosądeckim (7 ogółem, w tym 1 niepubliczna), szczecińskim (7 ogółem, w tym 1 niepubliczna),
- najmniej szkół, czyli po jednej posiadają województwa: białkopodlaskie, częstochowskie, piotrkowskie, radomskie, sieradzkie.

We wrześniu 1993 roku zostały rozesłane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej do wszystkich Kuratorów Oświaty w Polsce nowe dokumentacje programowe dla zawodów: technik hotelarstwa i technik obsługi turystycznej, pozostawiając Kuratorom decyzję wdrożenia ich lub nie do szkół kształcących te zawody. Nowa dokumentacja programowa wyraźnie mówi o warunkach bazowo-kadrowych jakie powinny być spełnione przez szkoły publiczne, aby mogły prowadzić kształcenie w tych zawodach.

W badanych 35 województwach na istniejących w nich 47 średnich, publicznych szkół hotelarsko-turystycznych, 18 nie wdrożyło pilotażowego programu nauczania. Przyczyny tego stanu rzeczy są następujące:

- przede wszystkim zbyt późne otrzymanie nowej dokumentacji programowej, aby móc już od września 1993 roku prowadzić na jej podstawie kształcenie. Był to zbyt krótki okres czasu na dokładne zapoznanie się z nią. Od przyszłego roku szkolnego 1994/1995 placówki te, będą realizowały program pilotażowy,
- nie spełnienie przez szkoły warunków bazowo-kadrowych nakreślonych w nowej dokumentacji (np. brak: nauczycieli-praktyków, pracowników komputerowych, maszyn do pisania),
- szkoły chciały dokładnie zapoznać się z programem, wymogami i możliwościami realizacji programów wdrożeniowych, stąd opóźnienie jej

wprowadzenia o następny rok szkolny. W tej sytuacji wprowadzono tylko zmiany w treściach programów obecnie realizowanych,

III. SKALA ZAPOTRZEBOWANIA RYNKU PRACY NA ZAWODY HOTELARSKO-TURYSTYCZNE ORAZ GASTRONOMICZNE (ostatnie dwa lata)

Wojewódzkie władze oświatowe określiły skalę zapotrzebowania rynku pracy na zawody turystyczno-hotelarskie i gastronomiczne, jakie miało miejsce w ostatnich dwóch latach na terenie województwa. Poniższe opinie Kuratoria Oświaty formułowały czerpiąc informacje od:

- wojewódzkich urzędów pracy (w sposób zdecydowany),
- dyrektorów szkół zawodowych, mających kontakty z zakładami pracy i absolwentami,
- rejonowych biur pracy,
- przedsiębiorstw i firm (czyli pracodawców), gdzie odbywają się praktyki zawodowe lub pracują już absolwenci,
- Urzędów Wojewódzkich takich wydziałów jak: Gospodarki i Planowania Spraw Obywatelskich, Polityki Regionalnej, Biura Promocji Gospodarczej, Biura d/s Restrukturyzacji,
- prasy regionalnej,
- Publicznych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych.

Skala zapotrzebowania na zawody związane z branżą turystyczną na rynku pracy charakteryzowała się w następujący sposób:

zawód technik hotelarstwa

- 19 Kuratoriów określiło zapotrzebowanie rynku pracy na ten zawód na poziomie średnim,
- 13 mówiło o bardzo małym, znikomym zapotrzebowaniu,
- tylko w 2 województwach istniało duże zapotrzebowanie na kadry o tym przygotowaniu zawodowym,

- z województwa olsztyńskiego nie otrzymano informacji na ten temat.
Napisano: "...próba wiarygodnego udzielenia odpowiedzi jest niemożliwa, ze względu na duże bezrobocie (również w omawianych zawodach) i braku planów rozwoju gospodarczego województwa",
- w badanych województwach dominowało średnie zapotrzebowanie na zawód technika hotelarstwa i było ono głównie zaspakajane przez szkoły istniejące na danym terenie jak i poza nim (ościenne województwa). Sytuacja ta dotyczy wszystkich województw wytypowanych przez Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki jako regiony rozwoju produktu turystycznego^{x/}. Tylko w trzech województwach stwierdzono, że edukacja nie zaspakaja tych potrzeb. Są to woj. wrocławskie i wrocławskie, gdzie powołane szkoły kształcące dla hotelarstwa, pierwszych absolwentów uzyskają w latach 1996-1997. Natomiast w trzecim województwie - sieradzkim, stawia się ^{na}nieszkolne formy kursowe dla otrzymania kadr o tej profesji,
- w 13 województwach określono zapotrzebowanie na ten zawód na poziomie znikomym i było ono zaspokajane przez istniejące szkoły, bądź to na terenie województwa bądź poza nimi. Przy tej samej skali zapotrzebowania w 3 województwach występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym. Zrozumiałe może być to w sytuacji woj. bielskiego i katowickiego, na terenach których występuje odpowiednio: 5 i 8 szkół kształcących dla turystyki, ale oba te województwa liczą na ożywienie ruchu turystycznego w najbliższych 2-4 latach,

x/ Są to województwa: bielskie, bydgoskie, elbląskie, gdańskie, gorzowskie, jeleniogórskie, kieleckie, koszalińskie, krakowskie, krośnieńskie, nowosądeckie, olsztyńskie, pilskie, poznańskie, przemyskie, słupskie, suwalskie, szczecińskie, wałbrzyskie, warszawskie, zielonogórskie.

Zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą
turystyczną (ostatnie dwa lata)

Tabl. nr 2

Województwa	technik hotelarstwa			technik obsługi tur.			zawody gastronomiczne		
	zapotrzebowanie			zapotrzebowanie			zapotrzebowanie		
	duże	średn.	małe	duże	średn.	małe	duże	średn.	małe
bialskopodlaskie				x					x
białostockie			x		x			x	
bielskie			x	brak odpowiedzi					x
ciechanowskie			x			x			x
częstochowskie		x			x			x	
elbląskie		x			x			x	
gorzowskie		x			x			x	
jeleniogórskie		x			x			x	
kaliskie			x			x		x	
katowickie			x			x			x
konińskie			x			x			x
koszalińskie		x			x			x	
krakowskie		x			x			x	
krośnieńskie		x			x			x	
łódzkie		x				x	x		
nowosądeckie			x			x			x
olsztyńskie	brak odpowiedzi			brak odpowiedzi			brak odpowiedzi		
opolskie			x		x			x	
piotrkowskie		x			x			x	
płockie		x				x			x
poznańskie		x			x		x		
radomskie		x				x		x	
rzeszowskie			x			x		x	
siemiatycki			x	brak odpowiedzi				x	
sieradzkie		x			x				x
stępskie		x			x			x	
szczecińskie		x				x		x	
tarnowskie		x			x				x
toruńskie			x		x			x	
wałbrzyskie		x			x			x	
włocławskie		x			x			x	
wrocławskie		x			x			x	
zamojskie			x		x			x	
zielonogórskie		x			x			x	
warszawskie	x			x			x		

Źródło: badania własne.

- tylko w 2 województwach zapotrzebowanie rynku pracy na zawód technika hotelarstwa uznano za duże, a pomimo tego w jednym z nich (warszawskim) występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu specjalistycznym, zaś w drugim (bialskopodlaskim) edukacja na terenie

województwa nie zaspakajała tych potrzeb. W tej sytuacji w przypadku zgłoszenia gotowości podjęcia kształcenia w tym kierunku przez którąś ze szkół, Kuratorium nie będzie stawiało przeszkód.

Zawód technik obsługi turystycznej

- 20 Kuratoriów określiło zapotrzebowanie rynku pracy na ten zawód na poziomie średnim,
 - 10 mówiło o bardzo małym, znikomym zapotrzebowaniu,
 - tylko w 2 województwach istniało duże zapotrzebowanie na kadry o tym profilu kształcenia,
 - brak danych od 3 Kuratoriów.
- w badanych województwach dominowało średnie zapotrzebowanie rynku pracy na zawód technika obsługi turystycznej i było ono głównie zaspakajane przez szkoły istniejące na terenie województwa (jak i poza nim). Sytuacja ta również dotyczy większości województw wytypowanych przez U.K.F.i T. jako tereny rozwoju produktu turystycznego. Przy tej samej skali zapotrzebowania w 6 województwach stwierdza się, że edukacja na terenie województwa nie zaspakajała tych potrzeb. Stanie się tak za 2-4 lata, bowiem albo już są powołane szkoły dla kształcenia w tym kierunku (np. woj. wrocławskie) albo mają być powołane w najbliższej przyszłości (np. woj. poznańskie),
- w 10 województwach określono zapotrzebowanie rynku pracy na ten zawód na poziomie bardzo małym. Był on zaspakajany przez istniejące szkoły bądź to na terenie województwa, bądź poza nim,
 - tylko w 2 województwach zapotrzebowanie na technika obsługi turystycznej określono na duże, a pomimo tego w jednym z nich (warszawskim) występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym, zaś w drugim (bialskopodlaskim) edukacja na terenie województwa

nie zaspokajała tych potrzeb rynku. W tej sytuacji w przypadku zgłoszenia gotowości podjęcia kształcenia w tym kierunku przez którąś ze szkół, Kuratorium nie będzie stawiało przeszkód.

Zawody gastronomiczne

- 22 Kuratoria określiły zapotrzebowanie rynku pracy na te zawody na poziomie średnim,
- 9 określiło je jako bardzo małe, znikome,
- tylko 3 województwa mówiły o dużym zapotrzebowaniu na ten rodzaj kwalifikacji zawodowych,
- z województwa olsztyńskiego nie otrzymano informacji na ten temat.

- w badanych województwach dominowało średnie zapotrzebowanie rynku pracy na zawody o profilu gastronomicznym, które było zaspokajane przez istniejące szkoły na terenie danych województw. Dominują tutaj województwa wytypowane przez UKFiT jako regiony rozwoju produktu turystycznego. Przy tej samej skali zapotrzebowania w 5 województwach występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu specjalistycznym. W jednym tylko województwie zamojskim jest mowa o średnim zapotrzebowaniu na te zawody, przy stwierdzeniu, że edukacja na tym terenie nie zaspokaja skali tych potrzeb,

- Kuratoria z 9 województw określiły zapotrzebowanie na zawody gastronomiczne na poziomie znikomym, mówiąc jednocześnie o nadmiarze absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym. Nie jest to żadne z województw, które zostało wytypowane przez UKFiT jako tereny rozwoju produktu turystycznego,

- tylko w 3 województwach władze oświatowe oceniły zapotrzebowanie na zawody gastronomiczne jako duże, przy jednoczesnym mimo tego
 - w dwóch przypadkach - nadmiarze absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym.

IV. PLANY I ZAMIERZENIA W STOSUNKU DO ZAWODÓW ZWIĄZANYCH Z BRANŻĄ TURYSTYCZNĄ

Plany i zamierzenia w opinii wojewódzkich władz oświatowych, w odniesieniu do omawianych zawodów na najbliższy okres 2-4 lat przedstawiają się następująco:

technik hotelarstwa

- 21 Kuratoriów Oświaty nie przewiduje zmian w skali zapotrzebowania rynku pracy na ten rodzaj kwalifikacji, a tym samym nie widzi potrzeby dokonywania przeobrażeń w strukturze kształcenia. Często ona już się dokonała rok, dwa, trzy lata temu (np. w województwach katowickim, bielskim, elbląskim, olsztyńskim, częstochowskim, wrocławskim) i nasycenie specjalistyczną kadrą nastąpi za 2-4 lata, w zależności od tego, jakie były powoływane typy szkół, czy 5-letnie technika hotelarskie, czy 2-letnie policealne studia hotelarskie,
- 11 Kuratoriów Oświaty twierdzi, że skala problemu powinna się zmienić na ich terenie w odniesieniu do tego zawodu. Głównie z powodu przyszłego - według prognoz i założeń - nasilenia ruchu turystycznego,
- od 3 województw nie uzyskano informacji, ponieważ jak to ujęło Kuratorium, brak jest podstaw do wydawania takiej opinii (woj. krakowskie, sieradzkie, olsztyńskie).

technik obsługi turystycznej

- podobnie jak wyżej 20 Kuratoriów Oświaty nie przewiduje zmian w skali zapotrzebowania rynku pracy na ten zawód, a tym samym utrzymanie dotychczasowej sieci szkół (często niedawno powołanej) i ilości oddziałów kształcących ten rodzaj kwalifikacji,

Plany i zamierzenia w stosunku do zawodów związanych
z branżą turystyczną

Tab. nr 3

Województwa	technik hotelarstwa		technik obsługi turystycznej		zawody gastronomiczne	
	nie zmienia się	tak zmienia się	nie zmienia się	tak zmienia się	nie zmienia się	tak zmienia się
bialskopodlaskie	x			x		x
białostockie		x		x		x
bielskie	x		x		x	
ciechanowskie	x		x		x	
częstochowskie	x		x		x	
elbląskie	x		x		x	
gorzowskie		x		x		x
jeleniogórskie	x		x		x	
kaliskie	x		x			x
katowickie	x		x		x	
konińskie	x		x		x	
koszalińskie	x		x		x	
krakowskie	brak podstaw do wydania opinii					
krośnieńskie	x			x	x	
łódzkie		x	x			x
nowosądeckie	x		x		x	
olsztyńskie	brak podstaw do wydania opinii					
opolskie	x		x		x	
piotrkowskie	x			x	x	
płockie	x		x		x	
poznańskie		x		x	x	
radomskie		x	x			x
rzeszowskie		x		x	x	
siedleckie	x		x		x	
sieradzkie	brak podstaw do wydania opinii					
słupskie	x		x		x	
szczecińskie		x		x	x	
tarnowskie	x		x		x	
toruńskie	x		x		x	
wałbrzyskie		x		x		x
włocławskie		x		x	x	
wrocławskie	x		x		x	
zamojskie		x	x			x
zielonogórskie		x		x		x
warszawskie	x			x	x	

Źródło: badania własne

- 12 Kuratoriów Oświaty twierdzi, że skala problemu zmieni się lub powinna się zmienić na ich terenie w odniesieniu do tego zawodu. Twierdzą tak województwa, które jeszcze nie powołały szkół kształcących ten profil zawodowy, a przewidują zwiększony ruch turystyczny w najbliższym okresie (np. woj.: rzeszowskie, włocławskie, białkopodlaskie). A także województwa zachodnie, przygraniczne, które liczą na rozwój gospodarczo-turystyczny swojego regionu i planują zmiany w zawodach związanych z branżą turystyczną. Są to województwa: gorzowskie, szczecińskie, wałbrzyskie, zielonogórskie, poznańskie,
- od 3 wojewódzkich władz oświatowych nie otrzymano informacji na ten temat, ponieważ brak jest planów rozwoju regionu, które byłyby podstawą do formułowania opinii na ten temat, zaś szkolnictwo zawodowe stanowi ważny element takiego projektu.

zawody gastronomiczne

- 23 Kuratoria Oświaty nie przewidują zmian w najbliższej przyszłości w skali zapotrzebowania rynku pracy na w/w zawody, stąd również nie planują zmian w sieci tego szkolnictwa zawodowego,
- tylko 9 Kuratoriów Oświaty widzi zarysowujące się zmiany jakie powinny nastąpić w stosunku do obecnie występującego zapotrzebowania na rynku pracy na zawody gastronomiczne,
- od 3 badanych wojewódzkich władz oświatowych nie otrzymano informacji na ten temat.

Generalnie można również powiedzieć, że istnieje:

- 17 województw, które nie przewidują zmian w stosunku do żadnych z trzech omawianych zawodów. Są to przykładowo takie województwa jak: bielskie, elbląskie, jeleniogórskie, koszalińskie, nowosądeckie,

warszawskie - wszystkie wytypowane przez UKFiT jako regiony rozwoju produktu turystycznego. Dalej takie jak: ciechanowskie, katowickie, opolskie, płockie, tarnowskie,

- 4 województwa, które przewidują zmianę w skali zapotrzebowania w najbliższym czasie tylko w stosunku do zawodów hotelarsko-turystycznych, nie zaś gastronomicznych. Są to województwa: poznańskie, szczecińskie, rzeszowskie, włocławskie,
- 4 województwa, które twierdzą, że skala problemu w okresie najbliższych 2-4 lat zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów. Są to województwa: gorzowskie, białostockie, wałbrzyskie i zielonogórskie,
- 3 województwa, które przewidują zmiany w stosunku do zawodu technika obsługi turystycznej. Są to województwa: łódzkie, radomskie, zamojskie,
- 3 województwa, które twierdzą, że przewidują zmiany w stosunku do jednego tylko zawodu - technika obsługi turystycznej. Są to województwa: białkopodlaskie, krośnieńskie i piotrkowskie,
- jedno województwo - kaliskie, które przewiduje zmiany tylko w zawodach gastronomicznych,

2 województwa nie udzieliły odpowiedzi.

Poniżej uzasadnienia do wydanych opinii twierdzących, że nie nastąpi zmiany w skali zapotrzebowania rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną na terenie omawianych województw, a co za tym idzie i kształcenia dla niej:

- obecna sytuacja zapotrzebowania na zawody hotelarsko-turystyczne oraz gastronomiczne na terenie województw w pełni jest zabezpieczana przez profesjonalną kadrę uzyskującą wykształcenie w prowadzonych

szkołach na terenie województwa (lub w sąsiednich). Wraz z ewentualnym nasileniem ruchu turystycznego szkolnictwo zawodowe jest gotowe powiększyć oddziały lub uruchomić dodatkową sieć szkół (publicznych lub niepublicznych). Na razie nie ma takiej potrzeby, może to tylko nastąpić wraz ze wzrostem potrzeb lokalnego czy regionalnego rynku pracy,

- najważniejszym obecnie działaniem jest wprowadzenie do szkół nowych dokumentacji programowych, ich obserwacja, kontrola sprawności wdrażania,
- Kuratoria Oświaty zdają sobie sprawę z istniejącej pewnej nierównowagi, która występuje wszędzie tam, gdzie podaż absolwentów danych zawodów przewyższa zapotrzebowanie na nie na rynku pracy. Władze oświatowe liczą w tych przypadkach na rychłe ożywienie gospodarcze regionu (także turystyczne). Mówią także o dużym zainteresowaniu kandydatów tymi zawodami, decydując się na ich utrzymanie i kontynuowanie,
- zmiany w szkolnictwie zawodowym dla branży turystycznej zostały już poczynione w wielu województwach, rok, dwa i trzy lata temu (i rzeczywiście - ilość szkół hotelarsko-turystycznych w Polsce w roku szkolnym 1993/1994 wzrosła 2 1/2 krotnie w stosunku do roku szkolnego 1990/1991). Na pełne nasycenie rynku pracy w profesjonalną kadrę należy poczekać 2-3 lata. Kształcenie zawodowe ma to do siebie, że na efekty należy czekać - w przypadku Techników Hotelarskich 5 lat (a takie głównie powstawały), w przypadku Policealnych Studiów Hotelarsko-Turystycznych 2 lata. Kuratoria mają świadomość istniejącego w chwili obecnej dysonansu, który istnieje przy przeobrażeniach gospodarczych, a stan oświaty jest również jego odbiciem.

Natomiast uzasadnienia wydanych opinii twierdzących, że nastąpią zmiany w skali zapotrzebowania rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną na terenie województw, a co za tym idzie i kształcenia dla niej są następujące:

- wiążą się one z przypuszczalnym, bądź już zapoczątkowanym ożywieniem gospodarczym regionu, także w sferze turystycznej. Przesłankami są takie elementy jak: przygraniczne położenie i zwiększenie współpracy handlowej z sąsiednim państwem (czy tylko z jego regionem), a tym samym i ruchu turystycznego; perspektywa rozbudowy i modernizacja bazy noclegowej; budowa autostrad Zachód-Wschód, która spowoduje uaktywnienie obszarów blisko nich położonych; wzrost ruchu tranzytowego przez dane województwa; wejście kapitału inwestycyjnego do tych województw, które posiadają walory turystyczno-krajoznawcze, są atrakcyjne turystycznie; gotowe plany modernizacji i restrukturyzacji regionów, gdzie turystyka, rekreacja i wypoczynek stanowią jeden z podstawowych jej elementów,
- sformułowane opinie przez Kuratoria przypuszczalnych, bądź już zachodzących zmian wiążą się z podniesieniem poziomu efektywności kształcenia tych zawodów. Są to takie czynniki jak: wdrażanie nowych dokumentacji programowych - ich kontrola i ocena; wprowadzanie wymogów egzaminacyjnych; tworzenie w szkołach odpowiedniej bazy dydaktycznej, w tym pracowni i warsztatów specjalistycznych do praktycznej nauki zawodu; szkolenie nauczycieli przedmiotów specjalistycznych; kontrola przebiegu praktyk zawodowych; dążenie, aby wiedza i umiejętności zawodowe były profesjonalne i odpowiadały na zapotrzebowanie rynku pracy; szybkie reagowanie na nowości zawodowe i przekładanie ich na programy nauczania,

- to również takie działania, które łączą się z powoływaniem nowych placówek edukacyjnych, jako odpowiedź na zapotrzebowanie rynku pracy. A więc uruchamianie: 2-letnich Policealnych Studiów Hotelarsko-Turystycznych, kształcących technika hotelarstwa i technika obsługi turystycznej w ośrodkach publicznych jak i niepublicznych, zarówno dla młodzieży jak i dla dorosłych, czy 5-letnich techników hotelarskich (choć już nie tak często jak miało to miejsce 2-3 lata temu) oraz szkół gastronomicznych,
- zostały również sformułowane pewne sugestie nowych zawodów dla tej branży:
 - przede wszystkim jest to konieczność zmiany dokumentacji programowej dla zawodów gastronomicznych, potraktowanych jako szeroko-profilowe kształcenie (a więc odstępnie od wąskich specjalizacji: żywienie zbiorowe, technologia żywienia zbiorowego, organizacja żywienia),
 - wyszła propozycja wyprowadzenia zawodu na poziomie Liceum Zawodowego łączącego hotelarza, gastronomę z kucharzem, myśląc o możliwościach dania takich umiejętności i wiedzy, aby można było prowadzić mały hotel, pensjonat czy motel,
 - połączenie zawodów technika hotelarstwa i technika obsługi turystycznej w jeden zawód, przy ewentualnym wydłużeniu kształcenia do 2 1/2 - 3 lat. Wspólna pierwsza faza, potem kształcenie oddzielne,
 - inny przykład to kierunek nazwany umownie "inżynierią turystyczną". Wiązałby się on z działaniami głównie o twórczym charakterze (dotąd była zawsze mowa o obsłudze). Specjalność ta w regionach, które przechodzą gruntowne przeobrażenia sprowadzałaby się do "konstrukcji" turystyki na tym terenie.

V. WSPÓŁPRACA KURATORIÓW OŚWIATY Z WOJEWÓDZKIMI URZĘDAMI PRACY ORAZ REJONOWYMI BIURAMI PRACY

Wszystkie badane wojewódzkie władze oświatowe współpracują z Wojewódzkimi Urzędami Pracy, oprócz jednego płockiego, który mówi o bardzo słabym współdziałaniu. Współpraca ta polega głównie na następujących działaniach (podanych w kolejności malejącego nasilenia):

- stałych kontaktach polegających na wymianie informacji na temat: struktury bezrobocia w województwie, w poszczególnych zawodach i specjalizacjach, w tym absolwentów; ofertach pracy; pożądanym umiejętnościach na rynku pracy; potrzeb w zakresie przekwalifikowania kadr; perspektywicznego zapotrzebowania na specjalistyczne kadry,
- opiniowaniu projektów dotyczących organizacji szkolnictwa i poradnictwa zawodowego,
- zlecaniu i dokonywaniu ocen skuteczności kursów przekwalifikujących,
- uczestniczeniu przedstawicieli Kuratorium w pracach Wojewódzkich Rad Zatrudnienia (często bardzo aktywnego),
- poszukiwaniu skutecznych metod badania i analizy rynku pracy,
- patronowaniu Młodzieżowym Klubom Pracy, zajmującym się pomocą dla absolwentów w znalezieniu zatrudnienia,
- współpracy ze Specjalistyczną Poradnią Wychowania Zdrowotnego oraz Poradnią Zdrowia Psychicznego,
- odbywaniu narad i konferencji omawiających problemy kształcenia zawodowego. Np. narady dla kierowników warsztatów szkolnych i pracowni zawodowych, kierowników kształcenia praktycznego. Omawianie kontroli praktycznej nauki zawodu młodocianych w zakładach pracy, czy też narady dotyczące kursów doskonalących i doksztalających.

Na 35 badanych Kuratoriów Oświaty 31 współpracuje z Rejonowymi biurami Pracy. Trzy bardzo słabo (płockie, sieradzkie, zamojskie), a olsztyńskie zupełnie nie. Dziwi ten ostatni przypadek, bowiem wiadomo, iż województwo to posiada jeden z największych wskaźników bezrobocia. Współpraca pomiędzy tymi dwoma instytucjami polega głównie na:

- przekazywaniu przez szkoły do Rejonowych biur Pracy informacji o liczbie absolwentów w poszczególnych zawodach, natomiast R.B.P. informują szkoły o stanie zatrudnienia i liczbie bezrobotnych w poszczególnych zawodach, także (nie zawsze) o liczbie ofert pracy w konkretnych zawodach i specjalnościach na terenie swojego działania. Doprowadza to do:
- wspólnego planowania z Kuratorium rozmiarów, kierunków i rekrutacji kształcenia do szkół ponadpodstawowych na terenie oddziaływania danego R.B.P. Szkoły są zobowiązane przez Kuratorium do ustalania z nimi propozycji kierunków kształcenia w każdym roku szkolnym. Wspólnie decydują o uruchamianiu nowego, bądź likwidacji już istniejącego profilu nauczania. Razem rozpatrują możliwości zatrudniania absolwentów,
- Rejonowe Biura Pracy zlecają szkołom prowadzenie szkoleń dla bezrobotnych i kursów uzupełniających wiedzę, a także przekwalifikujących,
- uczestniczenie obu tych instytucji w naradach i spotkaniach dotyczących kształcenia zawodowego^{a w nich}, takich problemów jak: praktyczna nauka zawodu i praktyki zawodowe, likwidacja zawodów czy specjalności oraz powoływanie nowych profili kształcenia; wspólne prowadzenie badań stanu i charakteru bezrobocia w aspekcie przekwalifikowania i dostosowania ich do potrzeb rynku pracy. Udział w takich spotkaniach biorą: Kuratoria Oświaty, Wojewódzkie Urzędy Pracy, Rejonowe Biura Pracy, samorząd terytorialny, przedstawiciele wiodących zakładów pracy, Centra Szkoleniowe, dyrektorzy szkół,

- odbywają się spotkania w szkołach (głównie z przyszłymi absolwentami) z pracownikami Rejonowych Biur Pracy,
- przedstawiciele Kuratorium uczestniczą w pracach Rejonowych Rad Zatrudnienia,
- pomiędzy tymi instytucjami następuje wymiana informacji na temat zakładów pracy w danym terenie, ich likwidacji, ilości miejsc pracy, a w związku z tym reakcji szkolnictwa na te zmiany,
- razem kontrolują praktyczną naukę zawodu młodocianych w zakładach pracy oraz realizację praktyk zawodowych,
- tworzone są ośrodki informacji dla absolwentów, pomagające znaleźć zatrudnienie,
- razem decydują o przekwalifikowaniu zawodowym absolwentów szkół innych zawodów i wydają zgodę na ich dopuszczenie do szkolnych komisji rekrutacyjno-kwalifikacyjnych.

VI. GŁÓWNE KIERUNKI POLITYKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCEJ KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Wojewódzkie władze oświatowe poproszono o przedstawienie podstawowych kierunków, celów polityki oświatowej dotyczącej kształcenia zawodowego. Grupują się one w następujące zagadnienia (podane w kolejności malejącego nasilenia):

- zaspokajanie aktualnych (i perspektywicznych) potrzeb rynku pracy, poprzez aktualizowanie struktury kształcenia. Realizowanie hasła "jak najmniej bezrobotnych". Wymusza ono elastyczne reagowanie na potrzeby kształcenia zawodowego dla regionu, przy częstym "rozchwianym" w chwili obecnej rynku pracy. Rezygnacja z kształcenia w zawodach "wyczerpanych", uruchamianie nowych kierunków, wynikających z planów restrukturyzacyjnych i reformatorskich regionu, województwa,

czy rejonu. Tam, gdzie są konstruowane takie plany lub ich początki, okazuje się, że zawody usługowe są jednym z wiodących gałęzi gospodarki na danym terenie, lub takimi mają się stać, w tym często branża turystyczno-gastronomiczna (np. woj. słupskie, wałbrzyskie, katowickie, elbląskie, zielonogórskie, gorzowskie).

- zwiększenie liczby młodzieży kształcącej się w szkołach średnich i na poziomie szkoły policealnej w kształceniu zawodowym. Natomiast ograniczenie kształcenia na poziomie zasadniczych szkół zawodowych. W niektórych województwach istnieje duże zainteresowanie młodzieży kształceniem w zawodach hotelarskich, turystycznych i gastronomicznych (przykładowo woj.: katowickim, warszawskim, jeleniogórskim, zamojskim). Stąd powoływanie nowych typów szkół lub utrzymywanie istniejącej jej sieci, nawet, gdy w chwili obecnej na rynku pracy istnieje pewien nadmiar absolwentów o tych profesjach. Założony rozwój gospodarczy województwa (w tym i turystyczny) przyniesie równowagę,
- wykształcenie absolwentów z wiedzą i umiejętnościami zawodowymi opartymi na wdrażanych programach nauczania (lub modernizacja istniejących), modyfikowanych przez treści określone przez pracodawców, z dużą mobilnością zawodową, świadomością potrzeby kształcenia ustawicznego i przygotowującego do pracy w gospodarce rynkowej (postawy przedsiębiorcze, jak również umiejętność aktywnego poszukiwania pracy). Aby tak się stało, musi nastąpić: doposażenie szkół w pomoce i sprzęt dydaktyczny, szkolenie nauczycieli, realizacja dobrych praktyk zawodowych, nawiązywanie kontaktów zagranicznych,
- podnoszenie jakości kształcenia praktycznego. Lepsze wyposażenie pracowni i warsztatów szkolnych i technologicznych. Organizowanie nowych pracowni specjalistycznych koniecznych do kształcenia zawodowego. Współpraca w tej kwestii z przedsiębiorstwami,

- zmiana dotychczasowych profili kształcenia zawodowego na zawody szerokoprofilowe. Odnośnie branży turystycznej to kwestia ta dotyczy głównie zawodów gastronomicznych,
- ściślejsze powiązanie szkół z zakładami pracy i przedsiębiorstwami. Rzeczą dotyczy praktyk zawodowych i praktycznej nauki zawodu,
- kontynuowanie kształcenia zawodowego dającego możliwość szybkiego zdobycia zawodu jak i nie ograniczanie zdobywania drugiego zawodu (np. po technikum do policealnej szkoły zawodowej),
- kształcenie zawodów w formach kursowych na odległość, również w zawodach hotelarsko-turystycznych,
- doskonalenie nadzoru nad szkołami o formy inspirujące postęp pedagogiczny i dydaktyczny.

8 Kuratoriów Oświaty stwierdziło, że cele polityki oświatowej dotyczącej kształcenia zawodowego zależą od kierunków i trendów rozwoju gospodarczego regionu. Większość województw nie posiada długoterminowych planów takiego rozwoju, stąd niemożliwość precyzyjnego ustalenia kierunków polityki oświatowej. Może to nastąpić dopiero po opracowaniu planu restrukturyzacji i modernizacji gospodarki na danym terenie, z uwzględnieniem istniejącej bazy dydaktycznej i nowych potrzeb rynku pracy.

VII. CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTW

Województwo bialsko-podlaskie

1. Województwo bialsko-podlaskie nie posiada publicznych ani niepublicznych średnich szkół hotelarsko-turystycznych. Istnieje na tym terenie jeden Zespół Szkół Zawodowych kształcący kadry dla gastronomii.

2. Według opinii władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:

- na zawód technika hotelarstwa istniało małe, znikome zapotrzebowanie, a pomimo tego edukacja na terenie województwa nie zaspokajała tych potrzeb. Mała sieć hotelarstwa nie wymaga utworzenia sieci szkół w tym zakresie. Niemniej istniejący personel nie posiada wymaganego wykształcenia specjalistycznego,
- na zawód technika obsługi turystycznej istniało z kolei duże zapotrzebowanie i edukacja na terenie województwa również nie zaspokajała tych potrzeb,
- na zawody gastronomiczne istniało natomiast znikome zapotrzebowanie i występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym.

Powyższe opinie Kuratorium formułowało na podstawie informacji uzyskiwanych od Wojewódzkich Biur Pracy, absolwentów szkół gastronomicznych, firm zajmujących się turystyką i hotelarstwem.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat może się ewentualnie zmienić tylko odnośnie zawodu technika obsługi turystycznej, w stosunku do którego występowało duże zapotrzebowanie na terenie województwa. Średnie szkoły otrzymały nową dokumentację programową dla tego zawodu. W przypadku zgłoszenia gotowości podjęcia kształcenia w tym kierunku Kuratorium nie będzie stawiało przeszkód.

4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na:

- wspólnym wyselekcjonowaniu instytucji szkolących w ramach projektu "Szkolenie dorosłych",

- ocenie zgłaszanych ofert propozycji programów szkoleniowych,
 - opracowaniu poradnika dla wychowawców pt. "Jak przygotować absolwenta do wejścia na rynek pracy",
 - udziale w seminariach dotyczących kształcenia bezrobotnych.
5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi Biurami Pracy. Polega ona na wspólnym udziale w pracach Rady Koordynacyjnej d/s Szkoleń, której głównym zadaniem jest tworzenie i prowadzenie polityki w dziedzinie zatrudnienia i kształcenia zawodowego oraz opracowywanie odpowiednich szkoleń przekwalifikujących w celu zaspokojenia rynku pracy.
6. Podstawowym celem polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego
- zdaniem Kuratorium - jest takie jej prowadzenie, aby kształcić jak najmniej bezrobotnych. Wprowadza się zatem do szkół nową dokumentację programową na kierunki już istniejące oraz na nowe, także w oparciu o wdrożeniową dokumentację mając na uwadze bazę, możliwości finansowe i kadrowe poszczególnych placówek edukacyjnych.

Województwo białostockie

1. Województwo białostockie nie posiada publicznych, średnich szkół hotelarsko-turystycznych. Natomiast na terenie województwa istnieją 2 szkoły niepubliczne, jedna hotelarsko-turystyczna i jedna gastronomiczna. Funkcjonuje także 7 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących dla potrzeb gastronomii.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:

- na zawód technika hotelarstwa występowało małe, znikome zapotrzebowanie i było zabezpieczone przez absolwentów kończących naukę w szkołach hotelarskich poza województwem,
- na zawód technika obsługi turystycznej występowało średnie zapotrzebowanie i edukacja na terenie województwa nie zaspokajała tych potrzeb,
- za zawody gastronomiczne występowało również średnie zapotrzebowanie, ale dał się zauważyć nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym. Powyższe opinie Kuratorium formułowało na podstawie informacji z Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

3. Kuratorium twierdzi, iż skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów, nie precyzując jednak dokładniej dlaczego ma się tak stać. Mówi o dalszej kontynuacji kształcenia w zawodach gastronomicznych, dodając, że klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego w grupie zawodów nierobotniczych nie obejmuje zawodów gastronomicznych, zaś w grupie zawodów robotniczych obejmuje kelnerów, kucharzy i pokrewnych, ale nie określa właściwego ministra i typów szkół, z czego można wnioskować, że w najbliższym czasie nie ukażą się dokumentacje programowe zawodów gastronomicznych - a powinny. Mówi o kontynuacji kształcenia technika hotelarstwa i obsługi turystycznej w szkole niepublicznej.

4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na: przekazywaniu informacji o strukturze bezrobocia w województwie; wymianie informacji w zakresie zaspokajania potrzeb oświatowych i rynku pracy; dokonywaniu analizy sieci szkół i określaniu kierunków zmian w tej sieci: wykorzystywaniu wniosków W.U.P. dot. dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb

rynku pracy oraz potwierdzaniem potrzeby kształcenia w świetle rynku pracy w zawodach wdrażających nowe dokumentacje programowe.

5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi Biurami Pracy. Opiniują one kierunki kształcenia zawodowego i zmiany w nich dokonywane, sygnalizują stan ilości bezrobotnych w poszczególnych zawodach na terenie działania.
6. Podstawowe cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego - zdaniem Kuratorium - są wytyczone przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i sprowadzają się do reformy całego systemu edukacji tj. podniesienia poziomu wykształcenia społeczeństwa. Ukształtowania systemu tak, aby umożliwiał realizację różnych aspiracji edukacyjnych, a w kształceniu zawodowym z punktu widzenia pojedynczych osób uzyskanie wykształcenia zgodnego z indywidualnymi możliwościami i zainteresowaniami, będącego skutkiem świadomego i racjonalnego wyboru. Z punktu widzenia systemu społeczno-gospodarczego optymalne wykorzystanie potencjału wszystkich uczestników tego systemu.

Województwo bielskie

1. Województwo bielskie posiada trzy średnie szkoły publiczne kształcące kadry tylko dla potrzeb hotelarstwa. Są to 5-letnie Technika Hotelarskie w Wiśle, Suchej Beskidzkiej i Wadowicach. Jak na razie tylko absolwenci po szkole w Wiśle (najstarszej w Polsce) zasilają wykształconą kadrę hotelarską, w ilości około 60 osób rocznie. W 1995 będzie to czyniła szkoła w Suchej Beskidzkiej, a w rok później szkoła w Wadowicach. Wszystkie trzy szkoły wdrożyły od września 1993 r. nową dokumentację programową dla tego zawodu. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 7 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących młodzież w zawodach gastronomicznych. Również funkcjonują

2 szkoły niepubliczne - jedna o profilu hotelarsko-turystycznym, druga kształcąca technika obsługi turystycznej.

2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:

- na zawód technika hotelarstwa występowało małe, znikome zapotrzebowanie i występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym,
- w stosunku do zawodu technika obsługi turystycznej Kuratorium nie sprecyzowało opinii, twierdząc, że nie prowadzono dotąd kształcenia w tym zawodzie,
- na zawody gastronomiczne występowało znikome zapotrzebowanie i występował nadmiar absolwentów o tym kierunku przygotowania zawodowego.

Powyższe opinie Kuratorium formułowało na podstawie własnych analiz oraz informacji uzyskanych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

3. Twierdzi się, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów.

4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na wspólnym:

- analizowaniu sytuacji bezrobotnych absolwentów,
- uczestnictwie w zebraniach Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia,
- obydwie instytucje są sygnatariuszami utworzonego pod koniec 1993 roku Centrum Pracy,
- Kuratorium Oświaty sporządza dla W.U.P. zestawienia o przewidywanej liczbie absolwentów szkół ponadpodstawowych z uwzględnieniem typów szkół i zawodów, zaś W.U.P. opracowuje zbiorcze zestawienia

potrzeb podmiotów gospodarczych na pracowników młodocianych i uczniów. Obydwa materiały służą do przeprowadzania analiz bezrobocia w województwie. Opracowania nie dokonują rozdziału na zawody związane z branżą turystyczną.

5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi biurami Pracy. Odbywają się spotkania dyrektorów szkół z przedstawicielami W.U.P. i R.B.P., na których przedstawia się sprawy dotyczące aktualnej sytuacji na rynku pracy w województwie i poszczególnych rejonach. Analiza dotycząca bezrobocia dokonywana jest również na zebraniach Rejonowych Rad Zatrudnienia.
6. Głównym celem polityki oświatowej - zdaniem Kuratorium - jest przygotowanie młodego człowieka do gospodarki rynkowej i do elastycznego reagowania na bezrobocie. W obecnej sytuacji jaka jest w kraju nikt nie potrafi przedstawić szczegółowej charakterystyki przyszłego systemu kształcenia, także zawodowego. Ewentualna reforma będzie wymagać stosunkowo długiego czasu wdrażania, zważywszy na okoliczności społeczne i gospodarcze. W najbliższym czasie nie można oczekiwać żadnego istotnego przekształcenia struktury zawodowej. Jedynym sposobem jej "poprawiania" jest przybliżenie kształcenia zawodowego do rzeczywistych potrzeb przedsiębiorstw i lokalnych warunków pracy. To także tworzenie takich programów i metod kształcenia, które będą zwracały uwagę na wyrobienie umiejętności tak technicznych jak i społecznych, umożliwiających radzenie sobie z niepewnością. Stąd ważne wdrażanie nowych dokumentacji programowych, ważne wyposażanie szkół w sprzęt i pomoce dydaktyczne, ważna dobra kadra dydaktyczna (kształcąca się i doskonaląca), kontakty z zakładami pracy, współpraca z innymi szkołami w kraju i za granicą.

Województwo ciechanowskie

1. Na terenie województwa nie istnieją średnie publiczne, ani niepubliczne szkoły hotelarsko-turystyczne. W 5 Zespołach Szkół Zawodowych kształci się młodzież w zawodach gastronomicznych.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:
 - na zawód technika hotelarstwa występowało znikome zapotrzebowanie. W latach 70-tych funkcjonowało w Mławie technikum hotelarskie, które zostało zlikwidowane ze względu na brak miejsc pracy dla absolwentów. W przypadku otwierania nowych obiektów hotelarsko-gastronomicznych zakłady te będą zatrudniać wcześniej wykształconych absolwentów,
 - na zawód technika obsługi turystycznej istniało również znikome zapotrzebowanie, wobec czego nie planuje się uruchamiania kształcenia dla tego kierunku,
 - na zawody gastronomiczne występowało także małe zapotrzebowanie, a pomimo tego występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym.Informacje na powyższy temat Kuratorium uzyskało od Wojewódzkiego Urzędu Pracy i Rejonoch Biur Pracy.
3. Twierdzi się, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów.
4. Kuratorium Oświaty ściśle współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na wspólnym ustalaniu kierunków kształcenia w szkołach zawodowych, poprzez analizę potrzeb rynku pracy i możliwości kształcenia na bazie istniejących szkół.

5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi Biurami Pracy. Polega ona na uzgadnianiu celowości wprowadzania nowych kierunków kształcenia w danym rejonie. W przypadku pojawiania się potrzeb w danym zawodzie otwiera się z uzgodnioną szkołą nowy kierunek.
6. Jednym z podstawowych celów kształcenia zawodowego w województwie jest ścisłe dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb na kwalifikowaną kadrę. Cel ten jest realizowany od kilku lat poprzez szczegółową analizę potrzeb zakładów pracy i innych instytucji, którą każdego roku prowadzą dyrektorzy szkół zawodowych, Rejonowe Urzędy Pracy, Kuratorium Oświaty i Wojewódzki Urząd Pracy. Powyższe działania doprowadziły do tego, że nie ma dużych rozpiętości między potrzebami, a liczbą absolwentów w poszczególnych latach. W związku z tym, że na terenie województwa nie odnotowano znaczących potrzeb w zawodach hotelarsko-turystycznych Kuratorium nie wdrożyło i nie planuje wdrożyć tych kierunków kształcenia.

Województwo częstochowskie

1. Województwo częstochowskie posiada dwie średnie szkoły publiczne kształcące dla potrzeb turystyki: 5-letnie Technikum Hotelarskie oraz 2-letnią Policealną Szkołę Zawodową kształcącą w zawodzie technika obsługi turystycznej. Od 2 lat absolwenci po tej ostatniej szkole zasilały kadry pracujące w turystyce. Co roku ok. 30 osób. Tylko jedna szkoła wdrożyła nową dokumentację programową, druga uczyni to w przyszłym roku szkolnym. Na terenie województwa istnieje jeden Zespół Szkół Zawodowych kształcący młodzież w zawodach gastronomicznych. Nie ma natomiast niepublicznych średnich szkół hotelarsko-turystyczno-gastronomicznych.

2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:

- na zawód technika hotelarstwa i technika obsługi turystycznej występowało średnie zapotrzebowanie i było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły,
- na zawody gastronomiczne istniało również średnie zapotrzebowanie i było również zaspokajane przez obecne szkoły.

Informacje dotyczące zapotrzebowania na ww. zawody Kuratorium uzyskuje z Wojewódzkich i rejonowych Urzędów Pracy oraz od instytucji realizujących praktyki zawodowe. Ponadto występuje duże zainteresowanie młodzieży tymi kierunkami kształcenia.

3. Kuratorium Oświaty twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów. Istniejąca sytuacja turystyczno-hotelarsko-gastronomiczna na terenie województwa w pełni jest zabezpieczona przez fachową kadrę uzyskującą wykształcenie w prowadzonych dotychczas szkołach i kierunkach. Sytuacji tej nie zmieni planowany rozwój turystyczno-pielgrzymkowy miasta i województwa, który spowoduje zwiększone zapotrzebowanie na kwalifikowaną kadrę.

4. Kuratorim Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy, biorąc aktywny udział w pracach Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia. Wspólnie przygotowywane są materiały dot. dostosowania szkolnictwa ponadpodstawowego do zmian gospodarczych województwa.

5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi Biurami Pracy. Polega ona bieżącym informowaniu się i wspomaganie. Kuratorium sporządza materiały dot. absolwentów szkół z podziałem na zawody i specjalności, Rejonowe Biura Pracy informują o stanie rynku pracy w podległych im rejonach.

6. Podstawowe cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego dla województwa to:

- kształcenie szerokoprofilowe, odstąpienie od wąskich specjalizacji,
- stwarzanie możliwości zmian w celu zwiększenia aktywności własnej inicjatywy absolwentów,
- zainicjowanie systemu zainteresowania przedsiębiorstw prowadzeniem praktyk zawodowych,
- modernizacja istniejących i wprowadzanie nowych dokumentacji programowych,
- kontynuowanie kształcenia dającego możliwość szybkiego zdobycia zawodu.

Województwo elbląskie

1. Województwo elbląskie posiada dwie szkoły kształcące dla potrzeb turystyki. Jest to 5-letnie Technikum Hotelarskie oraz 5-letnie Technikum Obsługi Turystycznej. To ostatnie prowadzone jest autorskim planem nauczania. Kształcenie w tych kierunkach rozpoczęło się trzy lata temu. Za dwa lata ukazą się pierwsi absolwenci. Technikum Hotelarskie wdrożyło nową dokumentację programową.

Na terenie województwa rozmieszczone są 3 Zespoły Szkół Zawodowych kształcące dla gastronomii. Nie istnieją na tym terenie niepubliczne, średnie szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.

2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody hotelarskie, turystyczne i gastronomiczne utrzymywało się na poziomie średniego zapotrzebowania i było zaspakajane przez istniejące szkoły.

Powyższą opinię Kuratorium sformułowało na podstawie informacji otrzymywanych od Wojewódzkiego i Rejonowych Urzędów Pracy, także z badań ankietowych prowadzonych przez szkoły zawodowe.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich omawianych zawodów. Kształcenie w tych kierunkach prowadzone jest od 2-3 lat. Do momentu nasycenia rynku pozostało około 2 lat. W ramach opracowania nowej strefy interesów w Europie przygotowano koncepcję rozwoju województwa elbląskiego, która przewiduje m.in. budowę hoteli i moteli oraz zagospodarowanie tras z noclegami w historycznych pałacach.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkimi i Rejonowymi Urzędami Pracy. Uczestniczą one na bieżąco w kształtowaniu naboru do szkół ponadpodstawowych oraz w ich profilowaniu. Dyrektor Wydziału Kształcenia i Opieki jest stałym członkiem Wojewódzkiego Zespołu d/s Zatrudnienia i Bezrobocia przy Wojewodzie Elbląskim, a Wicekurator uczestniczy w pracach Zespołu przy Rejonowym Urzędzie Pracy w Elblągu.
5. Podstawowym celem polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego jest dostosowanie tej struktury do potrzeb zmieniającej się gospodarki województwa elbląskiego.

Województwo gorzowskie

1. Województwo gorzowskie posiada dwie średnie, publiczne szkoły hotelarsko-turystyczne: 5-letnie Technikum Hotelarskie oraz 2-letnią Policealną Szkołę Zawodową kształcącą technika obsługi turystycznej. Pierwsi absolwenci ukończą tę szkołę w 1995 r.
Żadna z tych szkół nie wprowadziła od września 1993 roku nowej dokumentacji programowej, ponieważ za późno ją otrzymały. Nastąpi to w następnym roku szkolnym. Na terenie województwa są rozmieszczone 4 Zespoły Zawodowych Szkół kształcących dla gastronomii. Nie istnieją na tym terenie niepubliczne średnie szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.

2. Według wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody hotelarskie, turystyczne oraz gastronomiczne kształtowało się na terenie województwa na średnim poziomie i było zaspakajane przez istniejące typy szkół.

Powyższa opinia została wyrażona w oparciu o informacje z Wojewódzkiego Urzędu Pracy i od dyrektorów szkół.

3. Kuratorium Oświaty twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych kierunków kształcenia. W chwili obecnej podmioty gospodarcze, które podejmują działalność w powyższych branżach rozwiązują kwestie naboru kadr w gronach rodzinno-przyjacielskich. Brak jest oficjalnych wystąpień do Rejonowych Urzędów Pracy, czy prasy regionalnej. Przypuszcza się jednak, że zapotrzebowanie będzie rosło ze względu na przygraniczne położenie i wzmożony ruch turystyczny, także tranzytowy. Stąd podjęte decyzje o utworzeniu nowych kierunków kształcenia w tych zawodach.

Proponuje się wprowadzenie zawodu na poziomie Liceum Zawodowego, łączącego w sobie hotelarza z gastronomem i kucharzem, to jest osoby potrafiącej profesjonalnie prowadzić mały pensjonat, hotel, motel.

Potrzebne byłoby w związku z tym poszerzenie nomenklatury zawodów i opracowanie odpowiedniej dokumentacji programowej.

4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na stałej działalności w Wojewódzkiej Radzie Zatrudnienia oraz uczestniczeniu w spotkaniach szkoleniowych przedstawicieli obu tych instytucji.
5. Kuratorium Oświaty natomiast bardzo słabo współpracuje z Rejonowymi Biurami Pracy, ustalając raz do roku kierunki kształcenia zawodowego w danym rejonie.

6. Polityka oświatowa, Kuratorium Oświaty w latach 1991-1993 podjęło następujące działania w celu zmiany struktury kształcenia:

- cały wyż demograficzny został skierowany do Liceów Ogólnokształcących,
- zaprzestano kształcenia zawodów dla przemysłu metalowego (całkowity brak zapotrzebowania na tych absolwentów),
- uruchomiono nowe kierunki kształcenia na terenie województwa (technik żywienia, gastronom, technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej,
- nie ogranicza się liczby pracowników młodocianych zatrudnionych w różnych podmiotach gospodarczych i uczących się w zawodach robotniczych w w/w kierunkach,
- w planach polityki oświatowej Kuratorium jest kontynuowanie tych działań.

Województwo jeleniogórskie

1. Województwo jeleniogórskie posiada jedną średnią, publiczną szkołę hotelarsko-turystyczną kształcącą w obydwu zawodach, zarówno na poziomie szkoły średniej jak i policealnej. Co roku kończy tę szkołę około 100 absolwentów. Szkoła wdrożyła pilotażowy program nauczania dla obydwu zawodów. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 5 Zespołów Szkół Zawodowych przygotowujących kadry w zawodach gastronomicznych. Nie istnieją na tym terenie niepubliczne średnie szkoły kształcące dla branży turystycznej.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:
 - na zawód technika hotelarstwa było duże zapotrzebowanie ze strony uczniów i słuchaczy, zaś średnie ze strony pracodawców i było

zaspokajane przez obecnie istniejące typy szkół (występował niewielki okresowy nadmiar absolwentów),

- na zawód technika obsługi turystycznej również było duże zainteresowanie ze strony słuchaczy, zaś średnie ze strony pracodawców i było zaspokajane przez obecnie istniejącą szkołę,
- na zawody gastronomiczne było średnie zapotrzebowanie tak ze strony uczniów jak i pracodawców i było zaspokajane przez działające typy szkół. Informacje te Kuratorium uzyskuje z ilości ubiegających się kandydatów o przyjęcie do szkół oraz prowadzonych co pewien czas ankiet wśród uczniów ostatnich klas szkół podstawowych i średnich. Także z Rejonowych Biur Pracy wg oceny ilości rejestrowanych absolwentów bezrobotnych.

3. Kuratorium Oświaty twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich omawianych zawodów. Nie przewiduje się zmian. Wdrażanie nowych dokumentacji programowych dla zawodów hotelarsko-turystycznych to najważniejsze zadania na najbliższy czas. Natomiast uporządkowania i zmian wymaga dokumentacja programowa w zawodach gastronomicznych.

4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Praca ta polega na:

- porozumienie między W.U.P. i K.O. mówi o wymianie wzajemnych uzgodnień i przekazywaniu informacji dot. ilości absolwentów w poszczególnych zawodach, ustalaniu kierunków kształcenia zawodowego, opiniowaniu efektywności kształcenia przez ośrodki kształcenia kursowego celem przekwalifikowywania bezrobotnych,
- Kurator wchodzi w skład Wojewódzkiej Rady d/s Zatrudnienia, która pracuje bardzo systematycznie,
- przynajmniej dwa razy w miesiącu przedstawiciel W.U.P. prowadzi

szczegółowe uzgodnienia z Wydziałem Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Kuratorium Oświaty.

5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi Biurami Pracy. Intensywność tej współpracy nie jest jednakowa, tak jak w przypadku współpracy z W.U.P. Dyrektor Wydziału Kształcenia Zawodowego wchodzi w skład Rejonowej Rady d/s Zatrudnienia w Jeleniej Górze.
6. Główne kierunki polityki oświatowej w zakresie kształcenia zawodowego koncentrują się na następujących problemach:
 - ogranicza się kształcenie w zawodach górniczych, mechanicznych oraz włókienniczych,
 - województwo nie posiada długoterminowego, kierunkowego planu rozwoju gospodarczego, wobec tego Kuratorium wspólnie z Wojewódzkim Urzędem Pracy widzi potrzebę w utrzymaniu i rozwijaniu kształcenia w zawodach usługowych (w tym również gastronomicznych),
 - zwiększa się liczby uczniów w pełnych szkołach średnich,
 - zwiększa się liczby uczniów w Liceach Ogólnokształcących,
 - nie ogranicza się młodzieży zdobywania drugiego zawodu (np. po technikum do szkoły policealnej).

Województwo kaliskie

1. Województwo kaliskie nie posiada średnich publicznych ani niepublicznych szkół hotelarsko-turystycznych. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 5 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących w zawodach gastronomicznych.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody hotelarskie i turystyczne kształtowało się na terenie województwa w stopniu znikomym i było zaspokajane przez absolwentów kształcących się poza województwem.

Zapotrzebowanie na zawody gastronomiczne utrzymywało się na średnim poziomie i było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły.

Powyższa opinia Kuratorium została sformułowana na bazie informacji uzyskiwanych od Wojewódzkich Urzędów Pracy, zakładów pracy oraz dyrektorów szkół i prasy regionalnej.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do zawodów hotelarsko-turystycznych, zaś zmieni się w stosunku do branży gastronomicznej. Planuje się w miejsce istniejących zawodów gastronomicznych wprowadzić kształcenie szeroko-profilowe w zawodzie technik technologii żywności w oparciu o nową dokumentację programową. W roku szkolnym 1994/1995 programy te będą wdrażane w trzech szkołach.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy wspólnie ustalając potrzeby i kierunki kształcenia.
5. Kuratorium również współpracuje z Rejonowymi Urzędami Pracy, ustalając potrzeby, kierunki i możliwości zatrudniania absolwentów w skali poszczególnych rejonów.
6. Główne kierunki polityki oświatowej w zakresie kształcenia zawodowego to przede wszystkim:
 - zmniejszanie kształcenia na poziomie szkoły zasadniczej, w tym również w zawodach gastronomicznych,
 - rozwijanie kształcenia w średnich szkołach zawodowych i ogólnokształcących,
 - likwidacja kierunków kształcenia związanych z obróbką metali i rozwijanie kształcenia w zawodach grupy ekonomicznej, odzieżowej, spożywczej i gastronomicznej,
 - wdrażanie kształcenia szerokoprofilowego w oparciu o nowe dokumentacje programowe,

- rozwijanie bazy dydaktycznej zapewniającej realizację praktycznej nauki zawodu.

Województwo katowickie

1. Województwo katowickie posiada obecnie 6 średnich, publicznych szkół hotelarsko-turystycznych. Trzy 5-letnie Technika Hotelarskie oraz pięć Policealnych Szkół Zawodowych kształcących technika obsługi turystycznej. Wszystkie typy szkół są skomasowane w 6 Zespołach Szkół Zawodowych.

Obecnie tylko dwie szkoły uzyskują swoich absolwentów łącznie w ilości około 90 rocznie. Za 3-4 lata ilość ta zwiększy się dwukrotnie.

Na terenie województwa rozmieszczonych jest 5 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących w zawodach gastronomicznych. Istnieją również na tym terenie dwie policealne niepubliczne szkoły hotelarsko-turystyczne.

2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:

- na zawód technika hotelarstwa występowało małe zapotrzebowanie ze strony pracodawców i występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym. Natomiast duże było zainteresowanie tym zawodem ze strony uczniów i słuchaczy. Ożywienie w handlu i turystyce, potrzeba poprawy jakości usług hotelarskich, skłania do utrzymania kształcenia na dotychczasowym poziomie a nawet jego zwiększenia,
- na zawód technika obsługi turystycznej występowało małe zapotrzebowanie i występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym. Jednakże wzrost liczby prywatnych firm wypoczynkowych, turystycznych, przewozowych, wskazuje na potrzebę kształcenia w tym zawodzie,

- na zawody gastronomiczne występowało również niewielkie zapotrzebowanie i występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym. Jednakże będzie utrzymane, bowiem szkoły te dają możliwość kształcenia dziewcząt, które nie zostają przyjęte do szkół średnich lub nie planują dalszej nauki na studiach i w szkołach policealnych. Powyższe opinie Kuratorium formułowało na podstawie informacji z Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz przebiegu naboru do szkół ponadpodstawowych.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na ^{nie} najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do żadnego z omawianych zawodów (mając na uwadze te zmiany, które już zaszły). Są zgłaszane sugestie innego typu. Biorąc pod uwagę, że kształcenie technika hotelarstwa w szkołach publicznych występuje tylko na podbudowie szkoły podstawowej, Kuratorium będzie zmierzać w kierunku utworzenia przynajmniej jednej szkoły policealnej, publicznej kształcącej w tym zawodzie. Kuratorium widzi również zasadność połączenia w jeden zawód technika hotelarstwa i technika obsługi turystycznej.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Ten ostatni przygotowuje materiały analizujące stan i strukturę bezrobocia oraz wskazuje na pożądane na rynku pracy umiejętności. Wspólnie ustala się kierunki i wielkości kształcenia zawodowego.
5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi Urzędami Pracy. Kuratorium w swojej strukturze posiada 9 placówek organizacyjnych sprawujących bezpośredni nadzór nad szkołami na określonych obszarach, obejmując tym nadzorem całe województwo. Są to Delegatury Kuratorium. Wizytatorzy Delegatur uzgadniają z Rejonowymi Biurami Pracy sieć szkół oraz wielkości naboru do szkół ponadpodstawowych, starając się właściwie określić liczby klas pierwszych w poszczególnych zawodach.

6. Cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego w omawianych zawodach, to przede wszystkim wdrożenie pilotażowej dokumentacji programowej dla obydwu zawodów hotelarsko-turystycznych do wszystkich szkół. Nie uczyniono tego ze względu na późny termin ich otrzymania. Nastąpi to w następnym roku szkolnym.

Województwo konińskie

1. Województwo konińskie posiada jedną średnią, publiczną szkołę kształcącą dla potrzeb hotelarstwa. Jest to 5-letnie Technikum Hotelarskie. Pierwsi jej absolwenci ukażą się w 1997 roku. Szkoła wdrożyła nową dokumentację programową dla tego zawodu. Kształcenie w zawodach gastronomicznych odbywa się w dwóch Zespołach Szkół Zawodowych. Na terenie województwa nie istnieją średnie, niepubliczne szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną utrzymywało się na poziomie minimalnym i występował nadmiar absolwentów o tych kwalifikacjach zawodowych.
Powyższa opinia została sformułowana na podstawie informacji uzyskiwanych od Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz Rejonowych Biur Pracy.
3. Kuratorium Oświaty twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów, z uwagi na małe zainteresowanie i zapotrzebowanie rynku pracy.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na:
 - uczestniczeniu w Wojewódzkiej Radzie Zatrudnienia,
 - udziale w komisjach oceniających programy kursów dla bezrobotnych (przekwalifikowania zawodowe),

- ustalaniu kierunków kształcenia w szkołach ponadpodstawowych,
- prowadzeniu kursów w zależności od zapotrzebowania na określone zawody i specjalności,
- współpraca dotyczy także ofert zagranicznych związanych ze szkoleniem i nauką zawodu poza krajem.

5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi biurami Pracy.

Polega ona na wymianie informacji dotyczących zapotrzebowania, jak również nadmiaru absolwentów w poszczególnych zawodach i specjalnościach.

6. Podstawowe cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego w województwie są następujące:

- zwiększenie ilości oddziałów w szkołach średnich zawodowych,
- przekwalifikowania zawodowe, rozwijanie działalności kursowej,
- wprowadzanie nowych dokumentacji programowych, a co za tym idzie dostosowywanie bazy technicznej do nowych wymogów i zaleceń oraz doskonalenie kadry pedagogicznej,
- wprowadzanie nowego typu szkoły zawodowej - Liceum Technicznego (eksperymentalnie),
- uruchamianie nowych, atrakcyjnych kierunków w szkołach policealnych zgodnie z zapotrzebowaniem na rynku pracy,
- współpraca z zagranicą w ramach międzynarodowej wymiany młodzieży szkół zawodowych. Dotyczy ona kształcenia w zawodach gastronomicznych i hotelarskich.

Województwo koszalińskie

1. Województwo koszalińskie posiada dwie publiczne, średnie szkoły kształcące dla potrzeb turystyki. Są to następujące typy szkół: 5-letnie Technikum Hotelarskie w Kołobrzegu oraz dwie 2-letnie Policealne Szkoły

Zawodowe. Jedna z nich (w Kołobrzegu w tym samym Zespole Szkół co Technikum Hotelarskie) kształci w obydwu zawodach hotelarsko-turystycznych, druga (w Czaplinku) tylko w zawodzie technika obsługi turystycznej. Kołobrzeską szkołę opuszcza co roku około 60 absolwentów przygotowanych do pracy w turystyce. Szkoła w Czaplinku została otworzona we wrześniu 1993 roku. Obydwie szkoły wdrożyły nową dokumentację programową dla obydwu zawodów. Na terenie województwa rozmieszczone są 3 Zespoły Szkół Zawodowych kształcące w zawodach gastronomicznych. Nie istnieją na tym terenie niepubliczne, średnie szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.

2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody hotelarskie, turystyczne i gastronomiczne utrzymywało się na poziomie średniego zapotrzebowania i było zaspokajane przez istniejące szkoły.

Powyższą opinię Kuratorium formułowało na podstawie informacji pochodzących od szkół kształcących w tych zawodach i Rejonowych Biur Pracy.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich omawianych zawodów.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim i Rejonowym Urzędami Pracy. Dotyczy ona planowania naboru do szkół ponadpodstawowych i policealnych studiów zawodowych.
5. Polityka oświatowa w odniesieniu do omawianych zawodów w ostatnim okresie przejawiała się następującymi działaniami:
 - zwiększony nabór do szkół kształcących w zawodach gastronomicznych,
 - uruchomienie policealnej szkoły zawodowej kształcącej zawód technika obsługi turystycznej.

Powyższe działania były odpowiedzią na zapotrzebowanie rynku pracy.

Województwo krakowskie

1. Województwo krakowskie posiada dwie średnie, publiczne szkoły hotelarskie: 5-letnie Technikum Hotelarskie i 2-letnia Policealna Szkołę Zawodową. Żadna ze szkół nie wprowadziła nowej dokumentacji programowej dla zawodu technika hotelarstwa. Co roku około 30 absolwentów kończy Policealną Szkołę Zawodową. Technikum Hotelarskie dopiero w roku 1996 będzie posiadało swoich absolwentów. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 6 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących w zawodach gastronomicznych. Istnieje również jedna średnia niepubliczna szkoła hotelarska.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody hotelarskie, turystyczne i gastronomiczne utrzymywało się na średnim poziomie i było zaspokajane przez istniejące szkoły.
Opinia ta formułowana została na podstawie informacji uzyskiwanych od szkół oraz Wojewódzkich i Rejonowych Urzędów Pracy.
3. Kuratorium Oświaty nie sprecyzowało skali tego problemu na najbliższy okres 2-4 lat, ponieważ ani on sam, ani Wojewódzki Urząd Pracy nie dokonują tak daleko idących prognoz. Dane statystyczne pochodzące z Rejonowych Urzędów Pracy wykazują znikome bezrobocie w branży turystycznej i gastronomicznej.
4. Kuratorium współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Jest ona stała i dotyczy całego obszaru kształcenia zawodowego. Dane opracowywane przez W.U.P. są przekazywane dyrektorom szkół zawodowych dla umożliwienia planowania kształcenia zawodowego, zarówno co do ilości jak i struktury zawodów.
5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi Urzędami Pracy. Dotyczą one podobnych spraw jak wyżej, tylko w skali rejonu.

6. Cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego. Region krakowski jest powszechnie uznany jako atrakcyjny turystycznie. W planach rozwoju województwa turystyka zajmuje znaczącą pozycję. Wobec niemożności korzystania z długoterminowych prognoz dotyczących rynku pracy (zmiany zachodzą o wiele szybciej) w tym także dla branży turystycznej i gastronomicznej Kuratorium przyjmuje politykę elastycznego reagowania na potrzeby kształcenia zawodowego dla swojego regionu.

Zaistniał problem wdrożenia nowej dokumentacji programowych dla zawodu technika hotelarza. Zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Edukacji Narodowej zalecenie na wdrożenie próbne nowego programu wydaje Kurator, jeśli szkoła, która chce to realizować posiada określoną w dokumentacji bazę i kadrę dydaktyczną. Zgody na próbne wdrożenie nie otrzymała żadna ze szkół hotelarskich właśnie z tego powodu. Ten rok szkolny Kuratorium traktuje jako przygotowawczy do realizacji nowych dokumentacji programowych w następnym roku szkolnym.

Województwo krośnieńskie

1. Województwo krośnieńskie posiada jedną średnią, publiczną szkołę hotelarską (Technikum Hotelarskie w Ustrzykach Dolnych). Pierwsi absolwenci ukończą tę szkołę w 1996 roku. W 1993 roku nie nastąpiło wdrożenie nowej dokumentacji programowej, ponieważ Kuratorium zbyt późno otrzymało opracowanie. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 6 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących w zawodach gastronomicznych. Nie istnieją na tym terenie niepubliczne średnie szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą

turystyczną, hotelarską i gastronomiczną utrzymywało się na poziomie średnim i było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły na terenie województwa jak i poza nim.

Powyższa opinia została wydana na podstawie informacji uzyskiwanych od Biur Pracy oraz od dyrektorów szkół.

3. Kuratorium jest zdania, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do zawodu technik hotelarstwa oraz zawodów gastronomicznych. Planuje się zmianę w kształceniu w zawodzie technika obsługi turystycznej, czyli przejścia z systemu zaocznego na dzienny.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Dostarcza materiały mówiące o absolwentach szkół w danym roku, prowadzi konsultacje dotyczące programów kursów organizowanych przez placówki pozaszkolne dla potrzeb Urzędu. Te dwie instytucje wspólnie ustalają sieć i wielkości kształcenia zawodowego w poszczególnych zawodach i specjalnościach.
5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi biurami Pracy. Dostarczają one informacji o zapotrzebowaniu na absolwentów w poszczególnych zawodach w rozbiciu na rejony. Obie instytucje konsultują programy kursów organizowanych dla bezrobotnych.
6. Polityka oświatowa względem omawianych zawodów powinna zapewniać zapotrzebowanie na pracowników dla tych branż w danym województwie. Wydaje się, że baza turystyczna i uzdrowiskowa powoli rozwija się. Kuratorium będzie śledziło tę sytuację i odpowiednio reagowało.

Województwo łódzkie

1. Województwo łódzkie posiada jedną publiczną średnią szkołę kształcącą dla potrzeb turystyki i hotelarstwa. Jest to Policealna Szkoła Zawodowa. Pierwsi jej absolwenci ukończą szkołę w 1994 roku. Studium wdrożyło

obie nowe dokumentacje programowe. Na terenie województwa istnieje jeden Zespół Szkół Zawodowych kształcący kadry dla potrzeb gastronomii. Na terenie Łodzi działa również Prywatny Zespół Szkół Gastronomii, Hotelarstwa i Turystyki.

2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:

- na zawód technika hotelarstwa występowało średnie zapotrzebowanie i było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły,
- na zawód technika obsługi turystycznej występowało znikome zapotrzebowanie i było zaspokajane przez istniejące szkoły. W ostatnich dwóch latach powstało dużo prywatnych biur podróży. To spowodowało stan nasycenia,
- na zawody gastronomiczne było duże zapotrzebowanie i było również zaspokajane przez obecnie istniejące placówki. Powszechny rozwój gastronomii przewiduje zwiększenie wymagań odnośnie umiejętności i poziomu wykształcenia.

Powyższe opinie formułowano na podstawie informacji uzyskanych od Wojewódzkich i Rejonowych Urzędów Pracy oraz od pracodawców i szkół.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat może zmienić się, lecz tylko w stosunku do zawodu hotelarza i grupy zawodów gastronomicznych. Uzależnione jest to od rozpoczęcia centralnych inwestycji (jak np. budowa autostrad) oraz postępu w restrukturyzacji regionu.

4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Przedstawiciel K.O. jest członkiem Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia. Wspólnie ustalane są kierunki kształcenia i sieć szkół zawodowych. Informacje o stanie bezrobocia, w tym o bezrobotnych absolwentach są podstawą do przeciwdziałania pogłębianiu się tych tendencji.

5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi Biurami Pracy. Polega ona na bieżącym przekazywaniu informacji o sytuacji na rynku pracy oraz informacji o podjętych decyzjach - w tym wypadku także o rozwoju hotelarstwa, turystyki i gastronomii.
6. Głównymi celami polityki oświatowej jest wykształcenie absolwentów na coraz to wyższym poziomie, z umiejętnościami opartymi o nowe (wdrażane) programy nauczania, modyfikowane przez treści określone przez pracodawców, z dużą mobilnością zawodową oraz świadomością potrzeby ustawicznego kształcenia.

Województwo nowosądeckie

1. Województwo nowosądeckie posiada jedną publiczną średnią placówkę kształcącą dla potrzeb turystyki. Znajduje się tam zarówno 5-letnie Technikum Hotelarskie jak i 2-letnia Policealna Szkoła Zawodowa kształcąca technika obsługi turystycznej. W obydwu przypadkach od września 1993r. kształcenie odbywa się na wdrażanych programach nauczania. Co roku mury tej szkoły opuszcza około 90 absolwentów przygotowanych do pracy w turystyce. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 6 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących w zawodach gastronomicznych. Na terenie tym istnieją 2 niepubliczne szkoły; jedna hotelarsko-turystyczna, druga gastronomiczna.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną utrzymywało się na poziomie bardzo małego zapotrzebowania i było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły, z tendencją do nadmiaru absolwentów o tych kierunkach przygotowania zawodowego.
Powyższą opinię Kuratorium sformułowało na podstawie informacji uzyskiwanych od Wojewódzkiego Urzędu Pracy i od szkół.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów.

4. Kuratorium współpracuje z Wojewódzkim i Rejonowymi Urzędami Pracy.

Dotyczy ona:

- współpracy w określaniu wielkości i rodzaju zapotrzebowania na kadry kwalifikowane na terenie województwa,
- opracowywania wniosków w zakresie dostosowania rozmiarów i kierunków kształcenia dla potrzeb gospodarki,
- uczestniczenia w naradach doradczych dotyczących kursów doskonalących i doksztalających,
- współpracy ze Specjalistyczną Poradnią Wychowawczo-Zawodową oraz Poradnią Zdrowia Psychicznego,
- bieżącej informacji o stanie bezrobotnych w poszczególnych zawodach,
- opiniowania wniosków szkół ponadpodstawowych na temat celowości tworzenia nowych wydziałów,
- współpracy z Fundacją Sądecko-Podhalańską, która powołała Centrum Szkolenia (wspólnie prowadzono badania na temat: "Bezrobotni w aspekcie przekwalifikowania i dostosowania ich aktywności do potrzeb lokalnego rynku pracy").

5. Powyższa współpraca z Wojewódzkimi i Rejonowymi Urzędami Pracy mówi jednocześnie o kierunkach polityki oświatowej, które koncentrują się na dostosowywaniu rozmiarów i kierunków kształcenia do potrzeb gospodarki województwa (regionu).

Województwo olsztyńskie

1. Województwo olsztyńskie posiada 4 średnie, publiczne szkoły hotelarsko-turystyczne: trzy 5-letnie Technika Hotelarskie oraz dwie Policealne Szkoły Zawodowe kształcące dla hotelarstwa, z tego jedna dla zawodu

turystycznego. Wszystkie szkoły wprowadziły nową dokumentację programową. Obecnie tylko jedna szkoła ma swoich absolwentów w corocznej ilości około 30 osób. W latach 1996-1997 liczba kształconych kadr dla turystyki ulegnie 4-krotnemu zwiększeniu. Na terenie województwa rozmieszczone są 4 Zespoły Szkół Zawodowych kształcące w zawodach gastronomicznych. Ponadto istnieje na tym terenie jedna średnia, niepubliczna szkoła hotelarsko-turystyczna.

Na wszystkie pozostałe pytania problemowe wojewódzkie władze oświatowe nie udzieliły informacji, pisząc: "Udzielenie prawidłowej, wyczerpującej i wiarygodnej odpowiedzi na powyższe pytania jest niemożliwe, ze względu na trudności w określeniu planów rozwoju gospodarczego województwa i przy tak dużym bezrobociu, jakie w naszym regionie występuje. Na podstawie informacji z Wojewódzkiego Urzędu Pracy wynika, że w żadnym z wymienionych zawodów nie ma zapotrzebowania, np. obecnie jest 3400 osób poszukujących pracy w powyższych zawodach". (tu podpis Dyrektora Wydziału).

Województwo opolskie

1. Województwo opolskie posiada jedną publiczną średnią szkołę turystyczną (Policealne Studium Zawodowe kształcące technika obsługi turystycznej). Szkoła wdrożyła pilotażowy program nauczania. Co roku około 30 absolwentów kształci się w tym zawodzie. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 6 Zespołów Szkół Zawodowych, w których przygotowuje się młodzież do zawodów gastronomicznych. Nie istnieją na tym terenie niepubliczne średnie szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:

- na zawód technika hotelarstwa występował zupełny brak zapotrzebowania,
- na zawód technika obsługi turystycznej istniało średnie zapotrzebowanie, a edukacja na terenie województwa nie zaspokajała tych potrzeb,
- na zawody gastronomiczne występowało średnie zapotrzebowanie i występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym. Powyższe informacje wynikają z materiałów otrzymywanych z Wojewódzkiego i Rejonowych Urzędów Pracy przesyłanych do Kuratorium, a także na podstawie wniosków dyrektorów szkół zawodowych uzgodnionych z lokalnymi organami administracji samorządowej.

3. Twierdzi się, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się tylko w stosunku do zawodu technika obsługi turystycznej. W roku szkolnym 1994/1995 powyższy zawód zamierza się wprowadzić dodatkowo w Zespole Szkół Ekonomicznych w Opolu, jako "odzew" na zapotrzebowanie rynku pracy. Kształcenie we wszystkich interesujących nas szkołach publicznych odbywać się będzie w oparciu o opracowaną nową dokumentację programową M.E.N. Natomiast zamierza się aktywizować placówki niepubliczne do prowadzenia kształcenia w w/w zawodach z modyfikacją aktualnych potrzeb rynku pracy.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy i Rejonowymi Biurami Pracy. Na podstawie otrzymywanych materiałów z obydwu instytucji Kuratorium corocznie opracowuje informator o szkołach ponadpodstawowych. Jest to forma dostosowania struktury kształcenia do rejonowego i wojewódzkiego rynku pracy.
5. Podstawowym celem polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego jest bieżące aktualizowanie struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Województwo piotrkowskie

1. Na terenie województwa piotrkowskiego nie istnieją średnie publiczne, ani niepubliczne szkoły hotelarsko-turystyczne. Kształcenie w zawodach gastronomicznych odbywa się w jednym Zespole Szkół Zawodowych w Tomaszowie Mazowieckim.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:
 - na zawody technika hotelarstwa i technika obsługi turystycznej występowało średnie zapotrzebowanie i było zaspokajane przez absolwentów szkół spoza województwa,
 - na zawody gastronomiczne również występowało średnie zapotrzebowanie i było ono zaspokajane przez istniejące szkoły na terenie województwa.

Na sformułowanie powyższej opinii przez Kuratorium złożyły się informacje od Rejonowych Biur Pracy, szkół gastronomicznych, ośrodków turystycznych, zakładów, gdzie prowadzone są praktyki zawodowe.

3. Kuratorium Oświaty twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się tylko w stosunku do zawodu technik obsługi turystycznej. Planuje się w roku szkolnym 1994/1995 utworzenie policealnej szkoły zawodowej, która kształciłaby w tym kierunku. Wynika to z założeń rozwojowych określonych przez związek gmin nadpiliczkich.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na wspólnym prognozowaniu kierunków i specjalności kształcenia, powoływaniu w szkołach pełnomocników d/s zatrudnienia oraz przekazywaniu informacji o rynku pracy. Podejmuje się także tworzenie własnych

zakładów usługowych, jak też opiniowania absolwentów podejmujących pracę zawodową.

5. Kuratorium Oświaty współpracuje także z Rejonowymi Urzędami Pracy.

Dyrektorzy szkół wspólnie z przedstawicielami tych biur uzgadniają kierunki kształcenia opierając swoje decyzje o występujące potrzeby na rynku pracy oraz zainteresowania młodzieży. Przedstawiciele urzędów biorą udział w lekcjach wychowawczych, ekonomii itp. Wspólnie tworzy się ośrodki informacyjne dla absolwentów.

6. Głównymi kierunkami kształcenia zawodowego w województwie są:

- określenie specjalności kształcenia w zależności od zgłaszanych potrzeb i zainteresowań młodzieży, posiadanej bazy dydaktycznej,
- rozwój kształcenia na poziomie szkoły średniej w zakresie wykształcenia ogólnego i na poziomie szkoły policealnej w kształceniu zawodowym,
- rozszerzenie zakresu programowego języków obcych w szkołach średnich,
- otworzenie szkoły policealnej w zakresie obsługi turystycznej (odnośnie kształcenia związanego z branżą turystyczną).

Województwo płockie

1. Województwo płockie posiada dwie publiczne średnie szkoły zawodowe kształcące dla potrzeb hotelarstwa (5-letnie Technikum Zawodowe oraz 2-letnią Policealną Szkołę Zawodową). Jeszcze nie ma absolwentów tych szkół, pierwsi ukążą się w 1996 r. Żadna ze szkół nie wdrożyła pilotażowego programu nauczania. Uznały za konieczne dokładne rozpoznanie programu, jego wymagań i swoich możliwości bazowych i kadrowych, zanim wystąpią z prośbą o zgodę na wdrożenie. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 5 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących w zawodach gastronomicznych. Istnieją również na tym terenie dwie

niepubliczne średnie szkoły - jedna kształci w kierunku obsługi turystycznej, druga jest gastronomiczna.

2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:
 - na zawody hotelarsko-turystyczne był zupełny brak zapotrzebowania. Aktualnie działająca baza noclegowa nie występuje z ofertami pracy, nie mają również braków kadrowych. W turystyce działające od dawna biura podróży jak i powstające nowe prywatne, nie są zainteresowane nowymi pracownikami,
 - na zawody gastronomiczne występowało małe zapotrzebowanie i było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły na terenie województwa. Powyższe opinie Kuratorium sformułowało na podstawie informacji i kontaktów z: Wojewódzkimi i Rejonowymi Urzędami Pracy, Wydziałami Urzędu Wojewódzkiego: Spraw Obywatelskich, Polityki Regionalnej oraz Biurem Promocji Gospodarczej.
3. Kuratorium Oświaty twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat raczej się nie zmieni w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów. Wymienione wcześniej biura i wydziały nie są w stanie określić perspektyw rozwojowych województwa ani w tych, ani w innych branżach. Dlatego też sprawą bez mała niemożliwą jest mieć plany i zamierzenia w odniesieniu do konkretnych zawodów.
4. Kuratorium Oświaty bardzo słabo współpracuje z Wojewódzkim i Rejonowymi Urzędami Pracy. Praca ta polega na: wspólnym opiniowaniu wniosków o zatrudnienie młodocianych pracowników w celu nauki zawodu na konkretny rok szkolny; opiniowaniu zasadności otwierania nowych kierunków kształcenia zawodowego; przekazywaniu informacji dot. skali bezrobocia i ofert pracy w konkretnych zawodach.

5. Podstawowe cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego w województwie są następujące:

- zaspokajanie potrzeb rynku pracy,
- możliwość realizacji wymagań wynikających z programów kształcenia zawodowego (nowe dokumentacje programowe),
- zwiększenie liczby młodzieży kształcącej się w szkołach średnich,
- zmianę dotychczasowych profili kształcenia zawodowego na zawody szerokoprofilowe,
- ograniczenie kształcenia młodzieży na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej.

Województwo poznańskie

1. Województwo poznańskie posiada jedną publiczną policealną szkołę zawodową kształcącą na potrzeby hotelarstwa. Co roku około 30 absolwentów otrzymuje tytuł technika hotelarstwa. Szkoła nie wprowadziła wdrożeniowego programu nauczania, ponieważ za późno otrzymała dokumentację, a także nie spełniała warunków kadrowych (praktycy hotelarstwa) i bazowych (komputery i maszyny do pisania) określonych w nowym dokumencie. Wprowadziła tylko zmiany w treściach programów obecnie realizowanych. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 7 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących dla gastronomii. Działają również na tym terenie 4 niepubliczne średnie szkoły kształcące dla turystyki, w tym: jedna hotelarska, jedna hotelarsko-turystyczna, jedna hotelarsko-turystyczno-gastronomiczna i jedna gastronomiczna.

2. Według wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:

- na zawód technika hotelarstwa występowało średnie zapotrzebowanie i było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły,

- na zawód technika obsługi turystycznej występowało również średnie zapotrzebowanie, lecz edukacja na terenie województwa nie zaspokajała tych potrzeb,
- na zawody gastronomiczne występowało duże zapotrzebowanie, a pomimo tego występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym (wielu absolwentów nie podejmuje pracy w wyuczonym zawodzie).

Powyższe opinie Kuratorium sformułowało na podstawie informacji od: dyrektorów szkół kształcących w tym zawodzie i mających bezpośredni kontakt z zakładami pracy; z danych statystycznych dot. przebiegu rekrutacji do szkół; z danych Wojewódzkiego Biura Pracy dot. wolnych miejsc pracy.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się w stosunku do zawodów hotelarsko-turystycznych, natomiast nie gastronomicznych. W związku z tym Kuratorium zamierza:

- uruchomić 4-letnie technikum, na podbudowie szkoły podstawowej, kształcące technika hotelarstwa,
- uruchomić w szkole publicznej - policealne studiumm zawodowe, kształcące technika obsługi turystycznej,
- w kształceniu technika technologii żywienia, proponuje odstępianie od kształcenia w specjalnościach: żywienie zbiorowe i organizacja żywienia, na rzecz kształcenia szerokoprofilowego. Pewne prace programowe w tym zakresie zostały już rozpoczęte.

4. Kuratorium współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na wspólnym udziale w pracach Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia; badaniu zapotrzebowania na miejsca pracy; konsultacjach dotyczących jakościowego i ilościowego naboru do szkół.

5. Kuratorium współpracuje również z Rejonowymi Urzędami Pracy. Przy-
najmniej raz w roku organizowane są narady samorządu terytorialnego
z przedstawicielami: większych zakładów pracy, Rejonowych Biur Pra-
cy, pracowników Kuratorium i dyrektorów szkół dotyczące zatrudnienia
i kształcenia.
6. Podstawowe cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego dla
branży turystycznej koncentruje się na:
 - ewentualnym uruchamianiu nowych placówek kształcenia dla tych
zawodów,
 - ściślejsze powiązanie szkół z zakładami pracy,
 - podniesienie jakości kształcenia praktycznego poprzez lepsze wyposa-
żenie warsztatów szkolnych i pracowni technologicznych (organizowa-
nie nowych),
 - wprowadzanie nowych dokumentacji programowych.

Województwo radomskie

1. Województwo radomskie posiada dwie średnie, publiczne szkoły kształcą-
ce dla potrzeb hotelarstwa. Są to dwa 5-letnie Technika Hotelarskie.
Obie szkoły wdrożyły od września 1993 r. nową dokumentację progra-
mową. Pierwsi absolwenci tych szkół ukażą się w latach 1995-1996. W
województwie istnieje jeden Zespół Szkół Zawodowych kształcący w
zawodach gastronomicznych. Nie ma średnich niepublicznych szkół hote-
larsko-turystyczno-gastronomicznych.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych, w ostatnich dwóch
latach, zapotrzebowanie rynku pracy, na zawody związane z branżą
turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący spo-
sób:
 - na zawód technika hotelarstwa występowało średnie zapotrzebowanie
i było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły (radomską szkołę

opuściły 2 roczniki absolwentów w 1990 r. i 1991 roku, po czym wstrzymano nabór, który ponowiono od 1990 r.),

- na zawód technika obsługi turystycznej występowało znikome zapotrzebowanie i było zaspokajane przez absolwentów kończących ten kierunek poza województwem,
- na zawody gastronomiczne istniało średnie zapotrzebowanie i było zaspokajane przez szkoły obecne na terenie województwa.

Powyższe opinie Kuratorium czerpie na drodze kontaktów z Wojewódzkim Urzędem Pracy, z poszczególnymi szkołami, które posiadają informacje o absolwentach oraz z kontaktów z pracodawcami, gdzie odbywają się praktyki zawodowe czy praktyczna nauka zawodu.

3. Kuratorium Oświaty twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się w stosunku do zawodów technika hotelarstwa oraz gastronomicznych. Sądzi się, że wraz z ożywieniem gospodarczym województwa nastąpi również rozwój sieci zakładów gastronomicznych, a tym samym powiększy się ilość miejsc pracy dla absolwentów. Jest również prawdopodobne zakończenie budowy i uruchomienie dużego hotelu w Radomiu. W jego okolicach powstają motele, w których absolwenci znajdą zatrudnienie.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim i Rejonowymi Urzędami Pracy. Przed zatwierdzeniem orzeczeń organizacyjnych dla poszczególnych szkół Kuratorium Oświaty uzgadnia z Wojewódzkim Urzędem Pracy i Rejonowymi Biurami potrzeby w zakresie szkolenia młodzieży dla województwa i poszczególnych jego regionów.
5. Głównym celem polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego jest stałe dostosowywanie rozmiarów i kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy tego województwa. Kuratorium uwzględnia bardzo duże zainteresowanie młodzieży zawodami usługowymi. Przewiduje się wzrost

liczby zatrudnionych w sferze usług. Dotychczasowe działania Kuratorium miały na celu radykalną poprawę warunków pracy szkoły. I tak np. Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego (gdzie zlokalizowane jest jedno z Techników Hotelarskich) otrzymał ostatnio nowoczesne wyposażenie dydaktyczne, tak że można mówić w tej chwili o kształceniu młodzieży na poziomie standardów międzynarodowych.

Województwo rzeszowskie

1. Województwo rzeszowskie posiada dwie średnie, publiczne szkoły zawodowe kształcące dla potrzeb turystyki. Jest to 5-letnie Technikum Hotelarskie oraz 2-letnia Policelna Szkoła Zawodowa kształcąca technika obsługi turystycznej. Obie szkoły wdrożyły nowe dokumentacje zawodowe dla obu zawodów. Pierwsi absolwenci ukażą się w 1994 r., następni po Technikum 1996 r. Na terenie województwa istnieją dwa Zespoły Szkół Zawodowych przygotowujące do zawodów gastronomicznych. Nie istnieją na tym terenie średnie, niepubliczne szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:
 - na zawód technika hotelarstwa występowało znikome zapotrzebowanie i było zaspokajane przez istniejące szkoły w innych województwach,
 - na zawód technika obsługi turystycznej było również bardzo małe zapotrzebowanie i było zaspokajane przez szkoły spoza województwa,
 - na zawody gastronomiczne istniało średnie zapotrzebowanie i występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym.

Powyższe opinie wyrażono na podstawie informacji uzyskiwanych od Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz od dyrektorów szkół, którzy utrzymują kontakty z Rejonowymi Biurami Pracy.

3. Kuratorium jest zdania, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się w stosunku do zawodów hotelarsko-turystycznych, nie zaś gastronomicznych. To znaczy nie wystąpią zmiany w zakresie kierunków kształcenia, a tylko mogą wystąpić zmiany w zakresie zapotrzebowania na absolwentów.
4. Wydział Kształcenia Ponadpodstawowego i Ustawicznego Kuratorium bardzo ściśle współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy oraz Rejonowymi Biurami w zakresie:
 - organizacji konsultacji z dyrektorami szkół w sprawie ustalania zadań rekrutacyjnych i wprowadzania nowych kierunków kształcenia,
 - kontroli praktycznej nauki zawodu młodocianych w zakładach pracy,
 - organizacji narad dla kierowników szkolnych warsztatów i pracowni zawodowych, kierowników kształcenia praktycznego i dyrektorów szkół, na tematy związane z kształceniem zawodowym.
5. Podstawowe cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego dla tego województwa są następujące:
 - uwzględnienie zapotrzebowań na określone zawody zgłoszone przez zakłady pracy w Wojewódzkich i Rejonowych Urzędach Pracy,
 - zmniejszanie kształcenia na poziomie zasadniczym,
 - zwiększanie kształcenia na poziomie średnim i policealnym,
 - uwzględnianie możliwości bazowych i kadrowo-organizacyjnych szkół,
 - badanie efektywności kształcenia poprzez szkolne badania wyników nauczania oraz wyniki egzaminów z nauki zawodu i przygotowania zawodowego,
 - Kuratorium deklaruje chęć współpracy przy opracowywaniu nowych dokumentacji programowych, a szczególnie przy opracowywaniu testów standardowych do określenia jakości nowych programów.

Województwo siedleckie

1. Województwo siedleckie posiada jedną średnią publiczną szkołę zawodową kształcącą kadry dla potrzeb hotelarstwa. Jest to 5-letnie Technikum Hotelarskie, które wdrożyło nową dokumentację programową od września 1993 r. Pierwsi absolwenci tej szkoły ukażą się w 1997 roku. Na terenie województwa istnieją dwa Zespoły Szkół Zawodowych kształcące w zawodach gastronomicznych. Nie działają średnie niepubliczne szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:
 - na zawód technika hotelarstwa występowało znikome zapotrzebowanie i było zaspokajane przez szkoły spoza województwa,
 - na zawód technika obsługi turystycznej również było bardzo małe zapotrzebowanie i również było zaspokajane przez szkoły spoza województwa,
 - na zawody gastronomiczne istniało średnie zapotrzebowanie i występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym.Powyższe opinie Kuratorium formułowało na podstawie kontaktów z Wojewódzkim i Rejonowymi Urzędami Pracy.
3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów. Kształcenie w zawodach gastronomicznych należałoby zmniejszyć, jednak ze względu na duże zainteresowanie kandydatów będzie ono nadal kontynuowane.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Konsultuje się potrzeby kształcenia na podstawie ofert pracy oraz wielkości

bezrobotnych w poszczególnych zawodach.

5. Kuratorium współpracuje również z Rejonowymi Biurami Pracy. Polega ona na rozpoznawaniu potrzeb kształcenia i przekwalifikowywaniu poszukujących pracy.
6. Nie zostały omówione cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego.

Województwo sieradzkie

1. Województwo sieradzkie nie posiada średnich publicznych ani niepublicznych szkół kształcących kadry dla potrzeb turystyki i hotelarstwa. Istnieje jeden Zespół Szkół Zawodowych przygotowujący młodzież w zawodach gastronomicznych.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:
 - na zawód technika hotelarstwa występowało średnie zapotrzebowanie, a edukacja na terenie województwa nie zaspokajała tych potrzeb,
 - na zawód technika obsługi turystycznej występowało również średnie zapotrzebowanie i było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły (w ramach kursów przygotowujących do egzaminów eksternistycznych na poziomie policealnego studium zawodowego),
 - na zawody gastronomiczne istniało małe zapotrzebowanie i występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym.

Powyższa opinia została ustalona na podstawie informacji uzyskanych ze szkół o losach absolwentów oraz od Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

3. Kuratorium twierdzi, że określenie skali problemu na najbliższy okres 2-4 lat w stosunku do omawianych zawodów jest niemożliwy. Brakuje planów rozwoju regionu sieradzkiego. Niemniej, wskazane jest uruchomienie kształcenia na poziomie policealnego studium zawodowego w zawo-

dzie technik hotelarstwa w nieszkolnych formach, w ramach kursów przygotowujących do egzaminów eksternistycznych, tak jak ma to już miejsce w odniesieniu do zawodu technik obsługi turystycznej. Tylko jeden Zespół Szkół kształci w zawodach gastronomicznych, a pomimo tego w chwili obecnej bardzo duża grupa tych absolwentów poszukuje pracy.

4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim i Rejonowymi Urzędami Pracy. Polega ona na wspólnym podejmowaniu następujących działań: uruchamianiu nowych kierunków kształcenia oraz likwidowaniu lub ograniczaniu istniejących już kierunków edukacji na terenie województwa.
5. Nie zostały omówione cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego, gdyż nie zostały skonstruowane plany rozwoju gospodarczego tego regionu.

Województwo słupskie

1. Województwo słupskie posiada jedną średnią publiczną szkołę kształcąca dla potrzeb hotelarstwa. Jest to 5-letnie Technikum Hotelarskie. Szkoła nie wdrożyła nowego programu nauczania w zawodzie technik hotelarstwa, uczyni to od września 1994 r. Pierwsi absolwenci ukończą tę szkołę w 1994 roku. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 6 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących młodzież w zawodach gastronomicznych. Nie istnieją na tym terenie niepubliczne szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:
 - na zawód technika hotelarstwa występowało średnie zapotrzebowanie i było zaspokajane przez szkoły spoza województwa. Od roku 1994 będą to czynili absolwenci słupskiego Technikum Hotelarskiego,

- na zawód technika obsługi turystycznej występowało średnie zapotrzebowanie i edukacja na terenie województwa nie zaspokajała tych potrzeb,
- na zawody gastronomiczne było również średnie zapotrzebowanie i było zaspokajane przez obecnie funkcjonujące szkoły.

Powyższa opinia była konsultowana z Wojewódzkim i Rejonowymi Urzędami Pracy.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów, chociaż powinna. Powinna dlatego, gdyż mówi się o turystycznym charakterze województwa, a prognozy przewidują rozwój agroturystyki i agrobiznesu na bazie szkół rolniczych. Natomiast na przeszkodzie stoją możliwości bazowe i finansowe oświaty. W tej chwili Zespół Szkół Gastronomicznych, w którym zlokalizowane jest Technikum Hotelarskie posiada najgorszą bazę lokalową ze wszystkich szkół województwa. Zajęcia odbywają się na dwie zmiany do godziny 20⁰⁰. Obiekty szkoły mieszczą się w trzech punktach miasta. Kuratorium chciałoby uruchomić Policealną Szkołę Zawodową kształcącą w zawodzie hotelarskim i turystycznym. Jest to możliwe pod warunkiem budowy nowej szkoły, lub rozbudowy już istniejącej.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Opracowywanie planów naboru do szkół ponadpodstawowych poprzedzane jest rozmowami i konsultacjami z W.U.P. oraz przedstawicielami administracji samorządowej w terenie. Co roku w miesiącu grudniu Kuratorium przekazuje materiały informacyjne o przewidywanej liczbie absolwentów w danym zawodzie i specjalności na dany rok szkolny.

5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi Biurami Pracy. Razem uzgadniane są wnioski i sugestie dot. potrzeb kształcenia w poszczególnych rejonach województwa. Również poszczególne szkoły budując plan naboru do szkół ponadpodstawowych dokonują uzgodnień z tymi instytucjami.
6. Podstawowe kierunki polityki w zakresie kształcenia zawodowego zostaną sformułowane po opracowaniu planu restrukturyzacji gospodarki województwa, którego zakończenie przewidywane jest na koniec I-go kwartału 1994 r. W przyszłości przewiduje się zapotrzebowanie na zawody związane z branżą turystyczną i gastronomiczną, mówi się także o rozwoju agroturystyki tego regionu.

Województwo szczecińskie

1. Województwo szczecińskie posiada trzy średnie publiczne szkoły kształcące jednak tylko dla potrzeb hotelarstwa. Są to dwa 5-letnie Technika Hotelarskie oraz Policealne Studium Zawodowe. Wszystkie szkoły wdrożyły pilotażowy program nauczania dla zawodu technik hotelarstwa. Jak dotąd tylko 1 szkoła posiada swoich absolwentów - co roku około 30 osób. Od 1994 r. dojdą następne, a w 1996 r. następna grupa (każda po 30 osób). Na terenie województwa rozmieszczonych jest 6 Zespołów Szkół Zawodowych przygotowujących kadry dla gastronomii. Istnieją na tym terenie również 3 niepubliczne średnie szkoły kształcące dla tej branży. Są to: policealna szkoła hotelarska, policealna szkoła hotelarsko-turystyczna oraz technikum gastronomiczne.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:

- na zawód technika hotelarstwa występowało średnie zapotrzebowanie i było ono zaspokajane przez istniejące szkoły,
- na zawód technika obsługi turystycznej występowało bardzo małe zapotrzebowanie i było zaspokajane przez istniejące do niedawna Policealne Studium Zawodowe w Świnoujściu kształcące w tym zawodzie. Uległo likwidacji, ponieważ zmniejszył się ruch turystyczny, a otwieranie biur podróży może odbywać się bez wymaganych kwalifikacji specjalistycznych w tym zawodzie. Absolwenci nie znajdowali miejsc pracy,
- na zawody gastronomiczne występowało średnie zapotrzebowanie i było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły na terenie województwa. Sezonowy nadmiar absolwentów występuje w Kamieniu Pomorskim. Kuratorium uzyskuje informacje na ten temat z Wojewódzkich i Rejonowych Urzędów Pracy, bezpośrednio od firm zatrudniających absolwentów, od uczniów będących na praktykach zawodowych oraz od absolwentów szkół.

3. Kuratorium Oświaty twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się w odniesieniu tylko do zawodu technika hotelarstwa, być może także w odniesieniu do zawodu technika obsługi turystycznej. W hotelarstwie za dwa lata będzie zwiększona liczba absolwentów. W sytuacji znacznie zwiększonego ruchu turystycznego (takie są prognozy) za 2-4 lata może nastąpić niedobór kadr w turystyce, lecz będzie można wówczas doszkalać tę kadrę. Liczba absolwentów w gastronomii jest na mniej więcej równym poziomie od kilku lat.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na wymianie informacji o zapotrzebowaniu rynku pracy i bezrobociu w poszczególnych zawodach oraz przepisach prawnych i polityce zatrudniania. Informacje te wykorzystywane są przy planowaniu rekrutacji

do szkół różnych typów oraz organizowaniu kursów dla dorosłych przy rekwalifikacji zawodowej. Udział w Wojewódzkiej Radzie Zatrudnienia, przy opiniowaniu projektów szkoleń (np. TOR-9).

5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi biurami Pracy. Są to stałe kontakty w celu wymiany informacji o zapotrzebowaniu rynku pracy i bezrobociu w poszczególnych rejonach. Informacje te są uwzględniane przy rekrutacji do różnych typów szkół oraz organizowaniu kursów dla dorosłych.
6. Polityka oświatowa ostatniego czasu w odniesieniu do omawianych zawodów koncentrowała się na zapewnieniu wysokiego poziomu wykształcenia. Praktyki zawodowe odbywają się w renomowanych hotelach, wdrożono nową dokumentację programową, która stawia wymagania, jakie powinny spełniać szkoły kształcące w tych zawodach, zarówno kadrowe jak i bazowe (pracownie specjalistyczne i ich wyposażenie). Wielkości naboru są korelowane z rynkiem pracy.

Województwo tarnowskie

1. Województwo tarnowskie nie posiada średnich publicznych ani niepublicznych szkół hotelarsko-turystycznych. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 5 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących kadry dla gastronomii.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:
 - za zawody hotelarsko-turystyczne było średnie zapotrzebowanie i występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym kształconych przez szkoły z sąsiednich województw,

- na zawody gastronomiczne istniało małe zapotrzebowanie i dał się również zauważyć nadmiar absolwentów o tym kierunku kształcenia specjalistycznego.

Informacje na powyższy temat Kuratorium uzyskuje od Wojewódzkiego i Rejonowych Urzędów Pracy.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich omawianych zawodów. Planuje się jedynie powołanie prywatnego policealnego studium obsługi turystycznej.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Ten ostatni posiada informacje o potrzebach rynku pracy, przewiduje również przyszłe zapotrzebowanie (choć często są to tylko teoretyczne założenia). Kuratorium otrzymuje kilka razy w ciągu roku liczby bezrobotnych w poszczególnych zawodach. Wspólnie ustala się limity kształcenia na dany rok szkolny.
5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi biurami Pracy, od których otrzymuje informacje o stanie zatrudnienia i bezrobociu w poszczególnych rejonach województwa, a nawet w miastach i gminach. Otrzymuje również sugestie i propozycje nowych kierunków i specjalności kształcenia na danym terenie.
6. Polityka oświatowa dotycząca kształcenia zawodowego w odniesieniu do zawodów związanych z branżą turystyczną nie wymaga specjalnych starań. Rynek pracy nie "wymusza" na szkolnictwie uruchamiania edukacji w tym zakresie. Specjalistycznej kadry hotelarsko-turystycznej dostarczają szkoły zlokalizowane w sąsiednich województwach (nowosądeckim i krakowskim). Natomiast w dużym nadmiarze kształci się w zawodach gastronomicznych, ponieważ jest duże zainteresowanie młodzieży tymi kierunkami.

Województwo toruńskie

1. Województwo toruńskie posiada jedną publiczną średnią szkołę kształcącą dla potrzeb hotelarstwa. Jest to 5-letnie Technikum Hotelarskie. Dopiero w 1997 r. ukończą szkołę pierwsi jej absolwenci. Szkoła nie wdrożyła nowej dokumentacji programowej dla zawodu technik hotelarstwa, ponieważ kompletuje tworzenie odpowiedniej bazy. Wprowadzenie nowego programu nauczania nastąpi we wrześniu 1994 r. Na terenie województwa istnieją dwa Zespoły Szkół Zawodowych przygotowujące kadry dla gastronomii. Na terenie tym nie działają niepubliczne średnie szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:
 - na zawody technika hotelarstwa i technika obsługi turystycznej występowało bardzo małe zapotrzebowanie i było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły (spoza województwa oraz w trybie kształcenia dla dorosłych),
 - na zawody gastronomiczne występowało średnie zapotrzebowanie i występował nadmiar absolwentów o tym przygotowaniu zawodowym.Powyższa opinia została sformułowana w oparciu o informacje z Wojewódzkiego Urzędu Pracy.
3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat nie zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów. Istnieją przesłanki do prognozowania wzrostu ruchu turystycznego. Województwo jest atrakcyjne pod względem turystycznym, leży na trasie przyszłej autostrady Północ-Południe oraz na trasie z Niemiec na Mazury. Oczekuje się wejścia kapitału zagranicznego. Kuratorium jest gotowe

zwiększyć zakres kształcenia w tych zawodach. Technik obsługi turystycznej jest zawodem "modnym" i istnieje duże nim zainteresowanie (w formach dla dorosłych). Istnieje również kształcenie kursowe w Grudziądzu i Toruniu do egzaminów eksternistycznych.

4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na:

- informowaniu przez W.U.P. o sytuacji na rynku pracy,
- udziale w pracach Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia,
- konsultowaniu zmian w sieci szkolnictwa zawodowego,
- istnieje Młodzieżowy Klub Pracy udzielający pomocy absolwentom w poszukiwaniu miejsca pracy.

5. Kuratorium współpracuje również z Rejonowymi Biurami Pracy. Dotyczy ona informacji o bezrobotnych nauczycielach, możliwościach ich zatrudnienia, informacji o pracach interwencyjnych, także zatrudnianiu niepełnosprawnych.

6. Polityka oświatowa dotycząca kształcenia zawodowego w odniesieniu do omawianych zawodów to:

- wspieranie szkół i placówek niepublicznych (poręczanie ofert),
- kształcenie w formach kursowych na odległość. Przygotowywana jest dokumentacja w zakresie tego kształcenia w zawodzie hotelarskim,
- dążenia do skracania czasu edukacji zawodowej (formy policealne),
- współpraca z W.U.P., reagowanie na rynek pracy, korzystanie z doświadczeń europejskich.

Są to działania podejmowane w fazie nie zakończonych przekształceń w gospodarce województwa.

Województwo wałbrzyskie

1. Województwo wałbrzyskie posiada dwa Zespoły Szkół, w których kształcą się kadry dla hotelarstwa zarówno na poziomie 5-letnich Techników

Hotelarskich jak i 2-letnich Studiów Policealnych. W każdym z nich jest kształcony również technik obsługi turystycznej. Co roku około 100 absolwentów przygotowywanych jest dla potrzeb branży turystycznej. Wszystkie typy szkół wdrożyły nową dokumentację programową dla obu zawodów. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 10 Zespołów Szkół Zawodowych kształcących młodzież w zawodach gastronomicznych. Na terenie tym nie istnieją średnie, niepubliczne szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.

2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach struktura zatrudnienia w województwie związana z branżą turystyczną była bardzo płynna.

Kierunki restrukturyzacji regionu wałbrzyskiego zostały już określone i zakładają między innymi rozwój turystyki, rekreacji i wypoczynku oraz inwestycje związane z tą branżą.

Powyższa opinia została oparta o informacje z: Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Rejonowych Biur Pracy oraz Biura d/s Restrukturyzacji w Urzędzie Wojewódzkim.

3. Kuratorium Oświaty twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów. Z chwilą uruchomienia Centrów Turystycznych i Rekreacyjnych wzrośnie zapotrzebowanie na kwalifikowaną kadrę. Problemem będzie ciągłe udoskonalanie kształcenia i dopasowywanie do standardów światowych metod oraz zadań związanych z organizowaniem turystyki i wypoczynku. We wszystkich zawodach związanych z branżą turystyczną będzie potrzeba kierowania się daleko idącą funkcjonalnością, fachowością, etyką i estetyką usług turystycznych.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na:

- wymianie informacji na temat rynku pracy, w tym danych o bezrobociu absolwentów szkół zawodowych,
- zlecaniu i ocenie skuteczności kursów przekwalifikujących dla bezrobotnych,
- ustalaniu rozmiarów i kierunków kształcenia, także potrzeb w zakresie kształcenia zawodowego,
- poszukiwaniu skutecznych metod badania rynku pracy,
- opiniowaniu projektów dotyczących organizacji szkolnictwa i poradnictwa zawodowego,
- rozwiązywaniu problemów bezrobocia wśród absolwentów szkół średnich.

5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi biurami Pracy. Kontaktują się z nimi dyrektorzy szkół mieszczących się na terenie działania poszczególnych biur. Wspólnie planują kierunki i rozmiary kształcenia zawodowego. Wspólnie rozwiązują problemy bezrobocia absolwentów danej szkoły. Są w stałym kontakcie z zakładami pracy na tym obszarze.

6. Cele polityki oświatowej zostały zawarte w materiale pt. "Modernizacja kształcenia zawodowego w regionie wałbrzyskim" (Biuro Koordynacji Kształcenia Kadr - Fundusz Współpracy, Program P9009" jest finansowany z funduszu PHARE Wspólnoty Europejskiej). Będą one dotyczyły:

- struktury kształcenia,
- ustalania kierunków i profili kształcenia,
- wyboru specjalizacji na odpowiednim etapie edukacji,
- systemu egzaminowania,
- modelu bibliotek szkolnych,
- praktycznej nauki zawodu.

Oдноśnie struktury kształcenia ponadpodstawowego od trzech lat zmiany idą w kierunku zwiększania ilości szkół prowadzących do matury, zaś stopniowego ograniczania kształcenia w Zasadniczych Szkołach Zawodowych. Dąży się do ścisłego powiązania edukacji z realiami ekonomicznymi regionu. Szkoła musi elastycznie odpowiadać na wyzwania rynku pracy, należy zamykać kierunki nierozwojowe i "wyczerpane", tworzyć natomiast specjalności, które mają szerokie perspektywy zatrudnienia. Zgodnie z zamierzeniami reformatorskimi władz regionalnych, nadrzędne znaczenie otrzymują działania w następujących kierunkach: ekologia, infrastruktura, przemysł, turystyka, budownictwo, firmy konsultingowe i informacyjne. Rozwijający się przemysł turystyczny zapewni pracę absolwentom o kierunkach przygotowania zawodowego: technik obsługi turystycznej, technik hotelarstwa, technik technologii żywienia. W regionie brakuje specjalistycznych instytucji zajmujących się konstrukcją turystyki. Zdecydowanie w tej chwili przeważają działania polegające na obsłudze i wykorzystaniu istniejącej, ogromnie niewystarczającej bazy turystycznej. Gruntowne przeobrażenia regionu pociągną za sobą konieczność uruchomienia przedsięwzięć innego rodzaju, które umownie można nazwać inżynierią regionu turystycznego.

Przed szkolnictwem zawodowym stanie zadanie przygotowania wyspecjalizowanej kadry, która potrafiłaby podołać zadaniom o twórczym charakterze. Pierwszą taką próbę podjęła wałbrzyska Społeczna Szkoła Zarządzania i Finansów, która eksperymentalnie uruchomiła kierunek związany z inżynierią turystyczną.

Województwo warszawskie

1. Województwo warszawskie posiada jedną średnią publiczną szkołę kształcącą dla potrzeb turystyki. Jest to policealna szkoła zawodowa kształcąca w zawodzie technik hotelarstwa i technik obsługi turystycznej. Szkoła realizuje wdrożeniową dokumentację programową dla obydwu

zawodów. Co roku około 100 absolwentów kończy Studium Policealne. Na terenie województwa działają 4 Zespoły Szkół Zawodowych (w tym 3 w stolicy), w których kształci się młodzież w zawodach gastronomicznych. Na tym terenie istnieje 6 średnich niepublicznych szkół związanych z branżą turystyczną. Są to szkoły: 2 hotelarskie i 4 hotelarsko-turystyczne.

2. Według wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną utrzymywało się na poziomie dużego zapotrzebowania w stosunku do wszystkich trzech zawodów i było zaspokajane przez istniejące szkoły na terenie województwa.

Powyższa opinia została sformułowana na podstawie informacji uzyskiwanych z sondażu zatrudnienia absolwentów prowadzonego przez szkoły, ze współpracy z Rejonowymi biurami Pracy, oraz zakładami pracy, które zatrudniają absolwentów, a także zgłaszających zapotrzebowanie na kształcenie w określonych kierunkach i specjalnościach.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat w stosunku do wszystkich trzech zawodów nie powinna się zmienić. Wszystkie szkoły stopniowo, w miarę przybywania nowej dokumentacji programowej rozpoczynają jej wdrożenie.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Polega ona na:
 - wspólnej, systematycznej analizie rynku pracy,
 - ustalaniu zasad polityki oświatowej dotyczącej sieci szkół,
 - prognozowaniu zakresu kształcenia w poszczególnych zawodach i specjalnościach,
 - prowadzeniu wspólnych szkoleń przyszłych absolwentów w sprawach doradztwa pracy,

- podejmowaniu działań zmierzających do szybkiej orientacji zawodowej,
 - opracowaniu systemu szybkiej informacji o możliwościach kształcenia, jego zakresie i szansach zatrudnienia.
5. Kuratorium współpracuje również z Rejonowymi Biurami Pracy. Działania dotyczą:
- aktualizowania danych dotyczących możliwości zatrudnienia,
 - podejmowania decyzji o przekwalifikowaniu zawodowym absolwentów szkół innych zawodów,
 - wydawania zgód na dopuszczenie tych absolwentów do postępowania kwalifikacyjnego szkolnych komisji rekrutacyjno-kwalifikacyjnych.
6. Podstawowe cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego koncentrują się na następujących działaniach:
- utrzymaniu dotychczasowej sieci szkół,
 - pilnym reagowaniu na potrzeby rynku,
 - rozszerzaniu i wzbogacaniu form i sposobów współpracy z organami i instytucjami wspomagającymi kształcenie we wskazanej grupie zawodów (odnośnie omawianej branży turystycznej Kuratorium deklaruje współpracę z Urzędem Kultury Fizycznej i Turystyki oraz Instytutem Turystyki),
 - doskonaleniu nadzoru nad szkołami o formy inspirujące postęp pedagogiczny i dydaktyczny oraz skuteczność kształcenia.

Województwo wrocławskie

1. Województwo wrocławskie nie posiada na swoim terenie średnich publicznych szkół kształcących dla potrzeb turystyki. Są natomiast dwie średnie szkoły niepubliczne: jedna hotelarska, druga o kierunku hotelarsko-turystycznym. Obydwie szkoły mają uprawnienia szkoły publicznej.

Na terenie województwa działają dwa Zespoły Szkół Zawodowych kształcące młodzież w zawodach gastronomicznych.

2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:

- na zawody hotelarsko-turystyczne występowało średnie zapotrzebowanie i edukacja na terenie województwa nie zaspokajała tych potrzeb. Pierwsza specjalistyczna kadra zawodowa ukaże się za dwa lata,
- na zawody gastronomiczne występowało również średnie zapotrzebowanie, które było zaspokajane przez obecnie istniejące szkoły.

Powyższa opinia została sformułowana na podstawie informacji przekazywanych od Wojewódzkiego Urzędu Pracy i Rejonowych Biur Pracy także od Publicznych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się w stosunku do zawodów hotelarsko-turystycznych, nie zaś gastronomicznych. Ze względu na słabo rozwiniętą bazę hotelowo-turystyczną zbędne jest kształcenie w tych kierunkach przez dłuższy okres czasu. Rozpoczęta od września 1993 roku edukacja zaspokoi potrzeby na te zawody na terenie województwa. Dalsze kształcenie spowodowałoby duże trudności w znalezieniu miejsc pracy przyszłych absolwentów.

4. Kuratorium współpracuje z Wojewódzkim i Rejonowymi Urzędami Pracy. Wspólnie ustala się kierunki kształcenia, ilość oddziałów i przede wszystkim limity młodocianych (także w zawodach gastronomicznych).

5. Podstawowe cele polityki oświatowej dot. kształcenia zawodowego to ciągłe aktualizowanie struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Województwo wrocławskie

1. Województwo wrocławskie posiada 2 publiczne średnie szkoły kształcące dla potrzeb turystyki i hotelarstwa. Są to: 5-letnie Technikum

Hotelarskie oraz Technikum Zawodowe kształcące w zawodzie technik obsługi turystycznej. Pierwsi absolwenci tych szkół ukazą się w 1996 roku. Obydwie szkoły wdrożyły nową dokumentację programową. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 7 Zespołów Szkół Zawodowych przygotowujących kadry dla gastronomii. Na terenie tym istnieją 3 niepubliczne szkoły związane z branżą turystyczną. Są to szkoły: hotelarska, hotelarsko-turystyczna oraz gastronomiczna.

2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną utrzymywało się na poziomie średniego zapotrzebowania. I tak dla zawodów hotelarsko-turystycznych do tej pory nie istniała edukacja na poziomie średniego wykształcenia, województwo korzystało ze szkół sąsiednich województw (jeleniogórskiego i wałbrzyskiego). Za dwa lata rynek będzie nasycony kadrą kształconą już na swoim terenie. Odnośnie zawodów gastronomicznych daje się zauważyć zwiększoną ilość młodocianych, zatrudnianych w celu praktycznej nauki zawodu. Jest to sygnał, że drobna wytwórczość potrzebuje absolwentów.

Kuratorium formułując tę opinię posiłkowało się informacjami uzyskanymi z Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Rejonowych Biur Pracy oraz od dyrektorów szkół zawodowych mających kontakty z zakładami pracy.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat raczej się nie zmieni w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów. Można spodziewać się, że w związku z rozszerzeniem się współpracy tego regionu z Niemcami, a co za tym idzie z rozwojem zapotrzebowania na usługi hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne wzrośnie zapotrzebowanie na kwalifikowaną kadrę tej branży. Jeśli tak się stanie, to edukacja na tym terenie sprosta zadaniu.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Przedstawiciele Kuratorium uczestniczą w pracach Rejonowej i Wojewódzkiej

Rady Zatrudnienia. Konsultowane są propozycje rekrutacji do szkół ponadpodstawowych na każdy nowy rok szkolny. Występuje stała wymiana informacji pomiędzy tymi dwoma instytucjami.

5. Kuratorium również współpracuje z Rejonowymi Biurami Pracy. Przede wszystkim poprzez dyrektorów szkół w poszczególnych rejonach województwa. Natomiast bezpośredni kontakt jest utrzymywany z Rejonowym Biurem Pracy we Wrocławiu.
6. Polityka oświatowa dot. kształcenia zawodowego na terenie województwa koncentruje się na próbach dostosowania struktury kształcenia do sytuacji na rynku pracy. Pomimo, że w zawodach usługowych i pokrewnych zgodnie z informacją Wojewódzkiego Urzędu Pracy było zarejestrowanych 327 bezrobotnych, to jednak otworzono ostatnio prywatne policealne studia zawodowe, znajdujące chętnych do podjęcia nauki w tych zawodach. Trudno jest przewidzieć jakie będzie zapotrzebowanie na fachowców w poszczególnych branżach za kilka lat, wszystko zależy od trendów rozwoju gospodarczego regionu i współpracy z zagranicą w bliższej i dalszej przyszłości. Przesłanki wskazują, że ruch turystyczny powinien wzrosnąć.

Województwo zamojskie

1. Województwo zamojskie posiada jedną średnią publiczną szkołę zawodową kształcącą dla potrzeb turystyki. Jest to Policealna 2-letnia Szkoła Zawodowa kształcąca w zawodzie technik obsługi turystycznej. Wdrożyła nową dokumentację programową. Co roku kształci około 35 absolwentów. Na terenie województwa działają dwa Zespoły Szkół Zawodowych przyspasabiające do pracy w gastronomii. Na tym terenie nie istnieją średnie niepubliczne szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.

2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:

- na zawód technika hotelarstwa istniało bardzo małe zapotrzebowanie i sądzi się, że było zaspokajane przez zatrudnienie osób bez specjalistycznych kwalifikacji, ponieważ na terenie województwa do tej pory nie kształciło się w tym zawodzie,
- na zawód technika obsługi turystycznej występowało średnie zapotrzebowanie i było zaspokajane przez obecnie istniejącą szkołę,
- na zawody gastronomiczne występowało średnie zapotrzebowanie i edukacja na terenie województwa nie zaspokajała tych potrzeb.

Powyższa opinia została sformułowana na bazie informacji uzyskiwanych od Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz Wydziału Gospodarki i Planowania Urzędu Wojewódzkiego.

3. Kuratorium twierdzi, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się w stosunku do hotelarstwa i gastronomii.

W roku szkolnym 1994/1995 planuje się otwarcie Policealnego Studium Zawodowego kształcącego technika hotelarstwa. Planuje się również dodatkowe kształcenie w zawodach gastronomicznych po oddaniu do użytku nowej szkoły w Zamościu. Podjęte i planowane profile kształcenia mają związek z kierunkami rozwoju i restrukturyzacji regionu, gdzie wiodącymi mają być: rolnictwo, ekologia, turystyka i gastronomia.

4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Organizowane są spotkania tych dwóch instytucji na temat kierunków kształcenia w nowym roku szkolnym, potrzeb w zakresie przekwalifikowywania kadr i perspektywicznego zapotrzebowania na specjalistyczne kadry. W.U.P. co kwartał przysyła informację o aktualnym stanie bezrobocia w województwie.

5. Kuratorium Oświaty bardzo słabo współpracuje z Rejonowymi Biurami Pracy.
6. Podstawowe cele polityki oświatowej odnośnie kształcenia zawodowego to:
 - kształcenie zgodnie z głównymi kierunkami rozwoju i restrukturyzacji regionu zamojskiego,
 - rozwój kształcenia dla dziedzin wiodących tzn. rolnictwa, ekologii, turystyki i gastronomii,
 - zwiększony udział podmiotów gospodarczych w kształceniu zawodowym,
 - rozwój szkolnictwa policealnego.

Województwo zielonogórskie

1. Województwo zielonogórskie posiada jedną publiczną średnią szkołę zawodową kształcącą dla potrzeb hotelarstwa (5-letnie Technikum Hotelarskie w Żarach). Pierwsi jej absolwenci ukończą szkołę w 1997 roku. Szkoła nie wdrożyła od września 1993 r. pilotażowego programu nauczania dla tego zawodu, ponieważ za późno otrzymała dokumentację programową. Nastąpi to w następnym roku szkolnym. Na terenie województwa rozmieszczonych jest 5 Zespołów Szkół Zawodowych w których kształcą się młodzież w zawodach gastronomicznych. Nie istnieją na tym terenie niepubliczne średnie szkoły hotelarsko-turystyczno-gastronomiczne.
2. Według opinii wojewódzkich władz oświatowych w ostatnich dwóch latach zapotrzebowanie rynku pracy na zawody związane z branżą turystyczną kształtowało się na terenie województwa w następujący sposób:
 - na zawody technika hotelarstwa i technika obsługi turystycznej występowało średnie zapotrzebowanie i było zabezpieczane przez absolwentów kończących naukę w szkołach hotelarsko-turystycznych poza województwem,

- na zawody gastronomiczne występowało również średnie zapotrzebowanie i było zaspokajane przez obecnie istniejące placówki.

Powyższe opinie Kuratorium formułowało na podstawie stałych kontaktów ze szkołami i Rejonowymi Urzędami Pracy.

3. Twierdzi się, że skala problemu na najbliższy okres 2-4 lat zmieni się w stosunku do wszystkich trzech omawianych zawodów. A to ze względu na: walory turystyczno-krajobrazowe regionu, przygraniczne położenie, perspektywę rozbudowy i modernizacji bazy turystycznej, budowę autostrad łączących Zachód ze Wschodem i tranzyt przez województwo, co spowoduje potrzebę zatrudnienia wyspecjalizowanej kadry w hotelarstwie, gastronomii i obsłudze ruchu turystycznego.
4. Kuratorium Oświaty współpracuje z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Ten ostatni przekazuje informacje o liczbie bezrobotnych w poszczególnych zawodach, zaś Kuratorium (poprzez szkoły) o liczbie absolwentów w poszczególnych zawodach i specjalnościach. Profilaktyka przeciwdziałania bezrobociu realizowana jest m.in. przez spotkania z przyszłymi absolwentami szkół ponadpodstawowych, w czasie których propaguje się wiedzę o rynku pracy, uczy aktywnego poszukiwania pracy, propaguje się postawy przedsiębiorczości.
5. Kuratorium Oświaty współpracuje również z Rejonowymi biurami Pracy. Charakteryzuje się ona spotkaniami w szkołach i informowaniem przyszłych absolwentów o "stanie rynku pracy" w poszczególnych rejonach województwa. Rejonowe Biura Pracy zlecają szkołom prowadzenie szkoleń dla bezrobotnych i kursów uzupełniających wiedzę, a także przekwalifikujących zawodowo.
6. Podstawowe cele polityki dotyczące kształcenia zawodowego powinny
- zdaniem Kuratorium - opierać się na kierunkowych planach rozwoju

gospodarczego województwa. Pewne przesłanki już istnieją. Przygraniczne położenie w Euroregionie, współpraca w tym zakresie z Niemcami licznych firm turystycznych istniejących i nowych. To wszystko wymaga kształcenia, a przede wszystkim doskonalenia i doksztalcania już zatrudnionej kadry w branży turystyczno-hotelarskiej i gastronomicznej. Szczególnie w zakresie: marketingu, informatyki, zarządzania, nowych technologii żywienia, języków obcych, metod prowadzenia negocjacji handlowych. Powoduje to wymóg kształcenia nowych reguł prowadzenia biznesu w kierunku gospodarki rynkowej. (Kuratorium Oświaty i Centrum Kształcenia Ustawicznego widzi potrzebę modułowego kształcenia menedżera turystyki, posiadając program i koncepcję tego kształcenia).

BIBLIOTEKA IT
Archiwum Prac
Naukowo-Badawczych